

СЛОВО ОД ЛАПОВУ

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година I, број 3, јун 2021.

САДРЖАЈ

ТЕМА БРОЈА

Књиге - мост за регионалну сарадњу - 1. страна

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

„Чета мала, али одабрана” - 2.

Медијска писменост за зрело доба - 2.

ЛЕТОПИС

Култура под маскама - 3. и 4.

КЊИЖЕВНИ КОНКУРСИ

Прстен и с Ртња један цвет - 5, 6. и 7.

ИЗДАВАШТВО

Успомене из кофера - 8.

ПРЕПОРУКА ЗА ЧИТАЊЕ

Српске земље пре Немањића - 9, 10. и 11.

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Дуг - 12. и 13.

КЊИЖЕВНИ КЛУБ

Непролази душе - 14. и 15.

In memoriam - 15.

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

Изложбе радова завичајних уметника - 16.

ОБРАЗОВАЊЕ

Нови образовни профили у Средњој школи у Лапову - 17.

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Изградња Логистичко-дистрибутивног центра
„LIDL KD SRBIJA” у Лапову - 18. и 19.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Посади свој хлад - 20.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА

Крајпуташ - 21. и 22.

ЗНАМЕНИТИ ЛАПОВЦИ

Патријарх Димитрије - 23. и 24.

Данијела Вулићевић

КЊИГЕ - МОСТ ЗА РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ

I део

СТОПЕ У ВРЕМЕНУ

Фото: Данијела Вулићевић

У претходним бројевима нашег листа упознали смо вас са регионалним пројектом „Древни Илири – заједничка баштина“ који је финансијски подржао Фонд за Западни Балкан. Општинска библиотека „Слово“ је била један од партнера у пројекту. У оквиру пројектних активности у периоду од октобра 2020. до априла 2021. у Лапову, Зеници и Бијелом Пољу одржане су радионице стрипа и креативног писања и објављене су три публикације: *Стопе у времену*, *Путевима Илира* и *Древни Илири*.

У мају и јуну ове године регионална сарадња се наставила кроз дружење и организовање културних манифестација најпре у Зеници од 21. до 23. маја, затим у Лапову 4. и 5. јуна и на крају у Бијелом Пољу 25, 26. и 27. јуна. По окончању пројекта сви учесници и партнери су се сложили да је ова регионална активност испунила своје циљеве – допринела је сарадњи у региону и побољшању веза међу уметницима, културним посленицима и младим људима из Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе, као и подизању свести о илирској баштини. Осим дивних утисака са изложби, представљања књига и књижевних сусрета, нових сазнања, пријатељстава, наставка заједничког рада и његовог проширивања на друге установе, три

објављена наслова, као и изложба стрипа круна су пројекта и прави мост регионалне сарадње.

У наредном броју повешћемо вас на дивно путовање кроз завршне манифестације, а сада ћемо са вама поделити део излагања Сање Микић, магистра вајарства и модератора на радионицама стрипа у Лапову на отварању Мулти-медијалне изложбе „Стопе у времену“ коју је креирао Музеј града Зенице:

- Са задовољством сам прихватила позив директора Општинске библиотеке „Слово“ Данијеле Вулићевић да узмем учешће у овом великом регионалном пројекту. У Лапову имамо једну основну школу и није било тешко организовати и окупити децу. Са радошћу сам окупила армију креативаца и латили смо се посла. Одржали смо 7 радионица и то пута 2. Имали смо 2 групе због тренутне епидемиолошке ситуације у целом свету. Задатак није био лак, велики изазов је стављен пред нас. Прво смо се упознали са Илирима, ко су они, где су живели, на који начин, како су се облачили, ратовали... С обзиром да смо били у просторијама библиотеке, користили смо све могуће ресурсе, читали смо разне књиге, енциклопедије, користили сву могућу доступну литературу, тражили на интернету потребне информације. Добили смо потребан материјал за ликовно стваралаштво. У једној пријатној атмосфери, готово као у кућној (јер библиотека је наша друга кућа), уз дружење млади уметници су урадили фантастичне стрипове, сјајне у сваком смислу - идејном, техничком, креативном и маштовитом, са занимљивим причама. Цитираћу Пабла Пикаса: „Дозволите ми музеј, ја ћу га напунити.“ Пикасо је урадио довољно дела да напуни музеј. А Лапово је „Музеј град на отвореном“ и ми се тиме поносимо, поносимо се што у њему живе људи великог срца, људи који негују традицију, уметност и свој културно-историјски идентитет. Томе учимо и нашу децу.

Фото: Урош Томић

„ЧЕТА МАЛА, АЛИ ОДАБРАНА“

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Фото: Сања Станисављевић

Гордана Мркаљ, професор разредне наставе, запослена у Општинској библиотеци „Слово“ у Лапову од 2019. године на радном месту библиотекара, након што је присуствовала стручном усавршавању – инструктивном и консултативном семинару који је Народна библиотека Србије због пандемије вируса корона организовала у онлајн формату, у мајском испитном року положила је стручни испит и стекла звање дипломирани библиотекар. Тема њеног стручног рада „Дечје радионице у јавним библиотекама“ била је из предмета „Основи библиотекарства“ под менторством Гордане Ђоковић. Иначе, Гордана Мркаљ дуго година ради у установама културе, била је директор КТЦ „Стефан Немања“ у Лапову.

Честитамо колегиници и желимо јој много успеха у даљем раду. У нашем малом колективу, Гордана је задужена за смештај фонда, статистичке извештаје, рад са корисницима и модерирање креативних радионица за децу и младе. Ускоро је очекује похађање курса за рад у COBISS 3 систему, како би могла да се придружи администратору базе Данијели Вулићевић и Сањи Станисављевић у обради публикација.

Фото: Вукана Петровић

Колектив лаповачке библиотеке није велики, али можемо се похвалити чињеницом да сва три стручна радника имају високо образовање и звање дипломирани библиотекар.

МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ ЗА ЗРЕЛО ДОБА

У организацији Народне библиотеке „Вук Караџић“ из Крагујевца и „Библиотеке Плус“ из Београда, 17. маја је одржан семинар за библиотекаре на тему *Медијске писмености за зрело доба*.

Присутнима су се најпре обратили директор крагујевачке библиотеке Мирко Демић, који је говорио о примерима добре праксе у установи и Зоран Хамовић, оснивач, директор и главни уредник Издавачке куће „Слио“.

Након тога су присутни библиотекарски погледали видео-анкету Тамаре Стојановић у којој су учествовали: Неда Тодоровић, Гордана Зиндовић, Горан Марковић, Љубивоје Ршумовић, Ратко Божовић и Милан Влајчић.

Затим су уследила предавања - „Медијски мониторинг за библиотекаре“, које је одржала Маја Вукадиновић и „Медијска критика за библиотекаре“ о којој је говорила Тамара Вученовић. Реализоване су и истомене радионице на којима су размењена искуства и идеје у вези са укључивањем старије популације у свет модерних технологија које постају све значајнији чинилац у медијском простору. Наравно, библиотеке су главни посредници у овом процесу.

На крају семинара библиотекарски су могли да се упознају са изложеним насловима: *Медијске индустрије, Доба надзорног капитализма, Суперповезани, Антидруштвене мреже и Обновимо разговор*.

Семинару су присуствовали запослени у крагујевачкој библиотеци, као и руководиоци општинских библиотека из Шумадијског округа, те је у име наше установе била присутна Данијела Вулићевић.

Фото: Архива НБ „Вук Караџић“

Данијела Вулићевић

КУЛТУРА ПОД МАСКАМА

ЛЕТОПИС

У периоду од почетка априла до краја јуна, Општинска библиотека „Слово“ је организовала 3 онлајн програма, општинско такмичење рецитатора, такође у онлајн формату, а уживо једну креативну радионицу за децу и представљање књиге из своје издавачке продукције.

Поводом Међународног дана књиге за децу, 2. априла, Библиотека је на свом You Tube каналу и на Фејсбук страници емитовала програм „Моја омиљена књига“ у којем су учествовали дечаци и девојчице: Николај Стефановић из Свилајнца, Алекса Љевар из Крагујевца, Валерија Миладиновић, Мирја Микић, Ладида Станковић, Теодора Симић, Милена Кандић, Душан Петровић и Никола Петровић из Лапова. Они су читали одломке из омиљених књига, надахнуто и са радосћу, како и приличи овом празнику књиге и читања. Програм су реализовали: Данијела Вулићевић, Сања Станисављевић, Гордана Мркаљ и Зоран Станојевић.

На Светски дан књиге и ауторских права, 23. априла, Библиотека је емитовала на поменутом каналу и страници програм под називом „Књигом на ветрењаче“. Професор француског језика и књижевности Маја Милосављевић из Аранђеловца, књижевник Горан Стојичић из Београда, библиотекар и докторанд на Филолошком факултету

Милица Вучковић из Ниша, песникиња Снежана Тошић из Лапова, професор српског језика и књижевности Јелена Милошевић из Лапова и студент Учитељског факултета Александра Симић из Лапова читали су одломке из најдражих књига. Програм су реализовали Данијела Вулићевић, Сања Станисављевић и Зоран Станојевић.

На Дан Књижевног клуба „Милорад Бранковић“, који је ове године обележио 25 година од оснивања под окриљем Библиотеке, емитован је програм у којем су се представили неки од чланова: Слађана Цветковић Страхимировић, Слађана Дилић, Вукица Петровић, Снежана Тошић, Јелена Милошевић, Јована Илић, Данијела Вулићевић, Јовица Николић, Стеван Стефановић, Топлица Бранковић и Ненад Крстић. Поздравну реч је имала председник клуба Слађана Цветковић Страхимировић, а о историјату клуба говорила је Данијела Вулићевић, један од оснивача. Програм су реализовали Данијела Вулићевић и Зоран Станојевић.

У сарадњи са Културно-туристичким центром „Стефан Немања“ 28. априла је поводом Васкрса одржана креативна радионица „Распевани пилићи“ за десетак малишана. Радионици коју су водиле библиотекар Гордана Мркаљ и в.д. директора КТЦ „Стефан Немања“ Ивана Андрејевић, присуствовали су заменик председника Општине Лапово Марко Вељковић и председник Спортског савеза Општине Лапово Марко Рајић.

Пред шездесетак посетилаца, уз поштовање епидемиолошких мера, у биоскопској сали КТЦ „Стефан Немања“ 27. маја смо представили наше овогодишње издање, збирку песама Снежане Тошић „Успомене из кофера“. Осим аутора, о књизи су говориле уредници Данијела Вулићевић и Јелена Милошевић. У музичком делу програма учествовали су Стефан Лазаревић и Иван Тошић.

Фото: Урош Томић

Након годину дана паузе, ове године је у Србији одржано традиционално такмичење у рецитовању „Песнице народа мог“ за ученике основних и средњих школа, али у онлајн формату.

У организацији Општинске библиотеке „Слово“ 16. априла је одржана Општинска смотре рецитатора. Жири у саставу: Данијела Вулићевић, Гордана Мркаљ и Сања Станисављевић прегледао је видео-снимке интерпретација песама од стране 22 ученика млађих разреда Основне школе „Светозар Марковић“, 4 ученика старијих разреда и 1 ученика Средње школе из Лапова.

У категорији ученика од првог до четвртог разреда основне школе победила је Анита Радић, друго место је заузела Срна Миладиновић, а треће Дуња

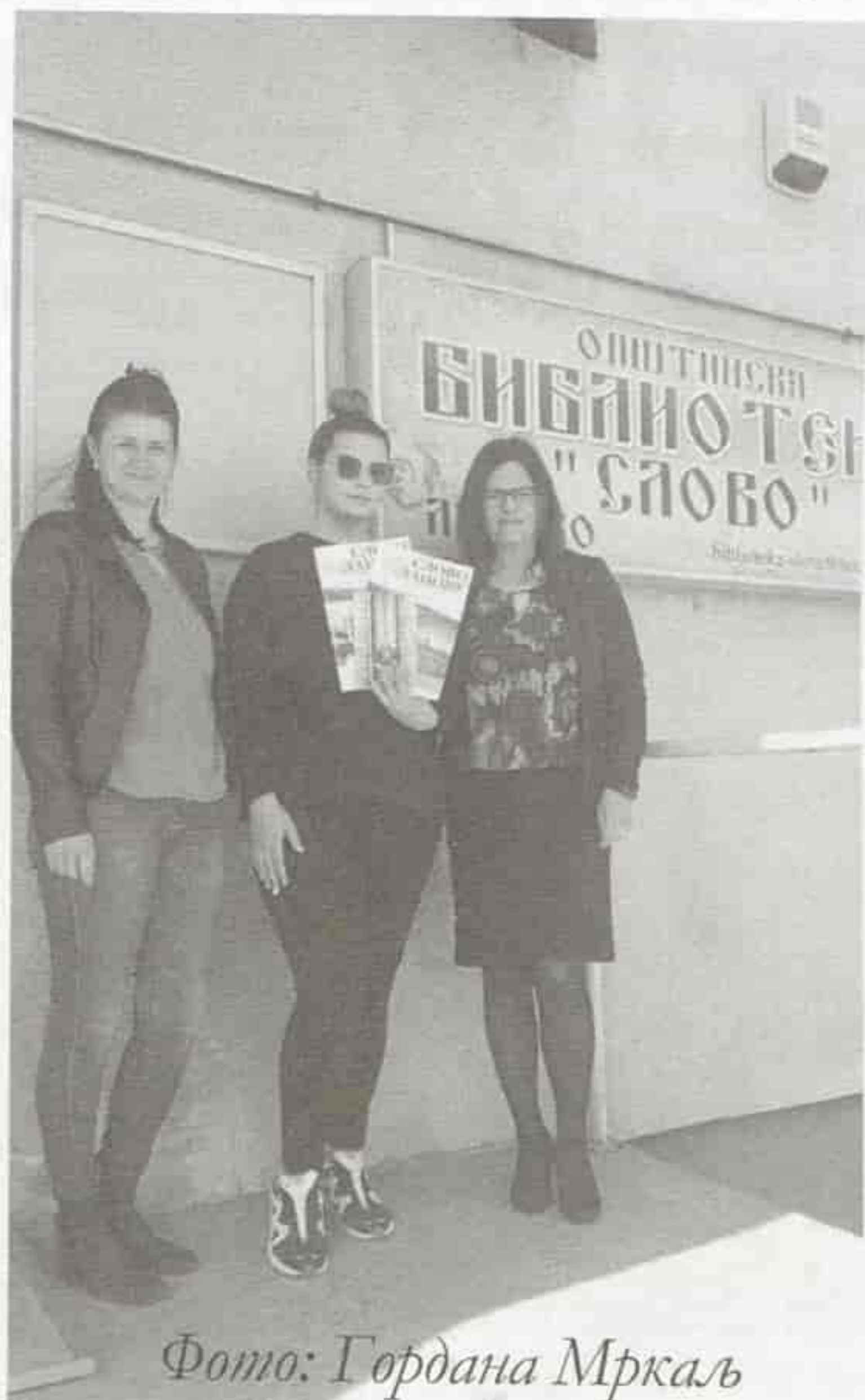

Фото: Гордана Мркаљ

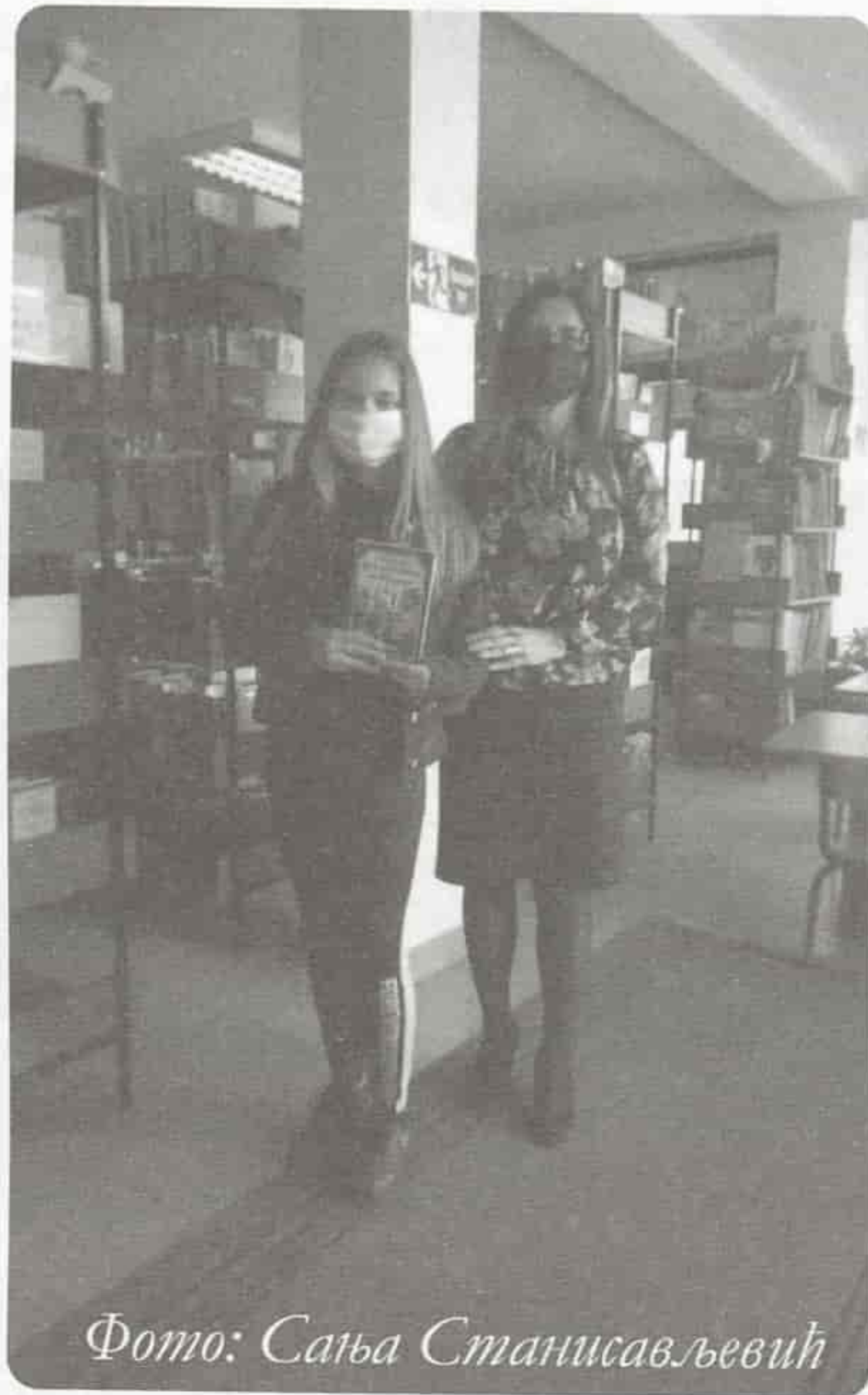

Фото: Сања Станисављевић

Мујковић. Похваљени су: Лазар Исаковић, Миа Томић, Ивона Којанић и Теодора Симић.

У категорији ученика од петог до осмог разреда победио је Матеја Миљић, друго место је заузела Теодора Милојевић, а треће Илија Миљић. Похваљен је Илија Цветковић.

Тијана Петковић је победник општинског такмичења у категорији средњошколаца.

Ових седморо такмичара се пласирало на Окружну смотру рецитатора „Песнице народа мог“ која је одржана 26. априла у Културном центру „Радоје Домановић“ у Рачи. На жалост, нико од лаповачких рецитатора се није пласирао на Републичку смотру.

До дана данашњег немамо сазнање зашто је организатор Окружне смотре изоставио представника општине Лапово из жирија, како је било наведено у првом допису који смо из Раче добили.

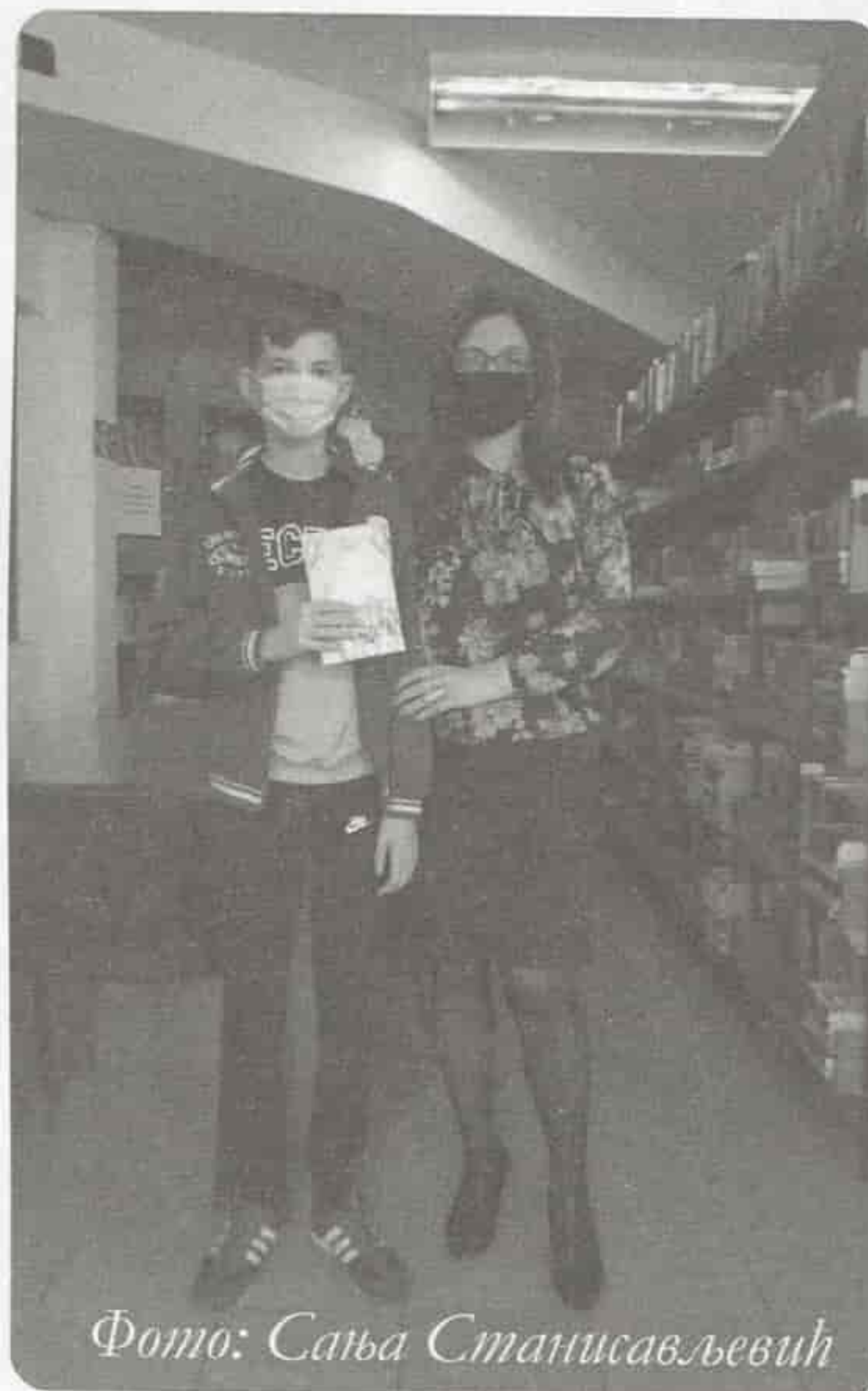

Фото: Сања Станисављевић

Данијела Вулићевић

ПРСТЕН И С РТЊА ЈЕДАН ЦВЕТ

КЊИЖЕВНИ КОНКУРСИ

Поводом Светског дана поезије Управни одбор Општинске библиотеке „Слово“ у марту је расписао Конкурс за избор најбоље љубавне песме. Конкурс је трајао од 21. марта до 21. маја и на њега се јавило 17 песника. Песме пристигле на конкурс су разноврсне по стилу писања и форми, али су испуниле наша очекивања. Поносни смо што смо успели да у доба короне на овај начин обележимо празник поезије који је 1999. установио УНЕСКО ради промоције, читања и писања поезије, али и „давања нових подстицаја и признања националним, регионалним и интернационалним поетским покретима“.

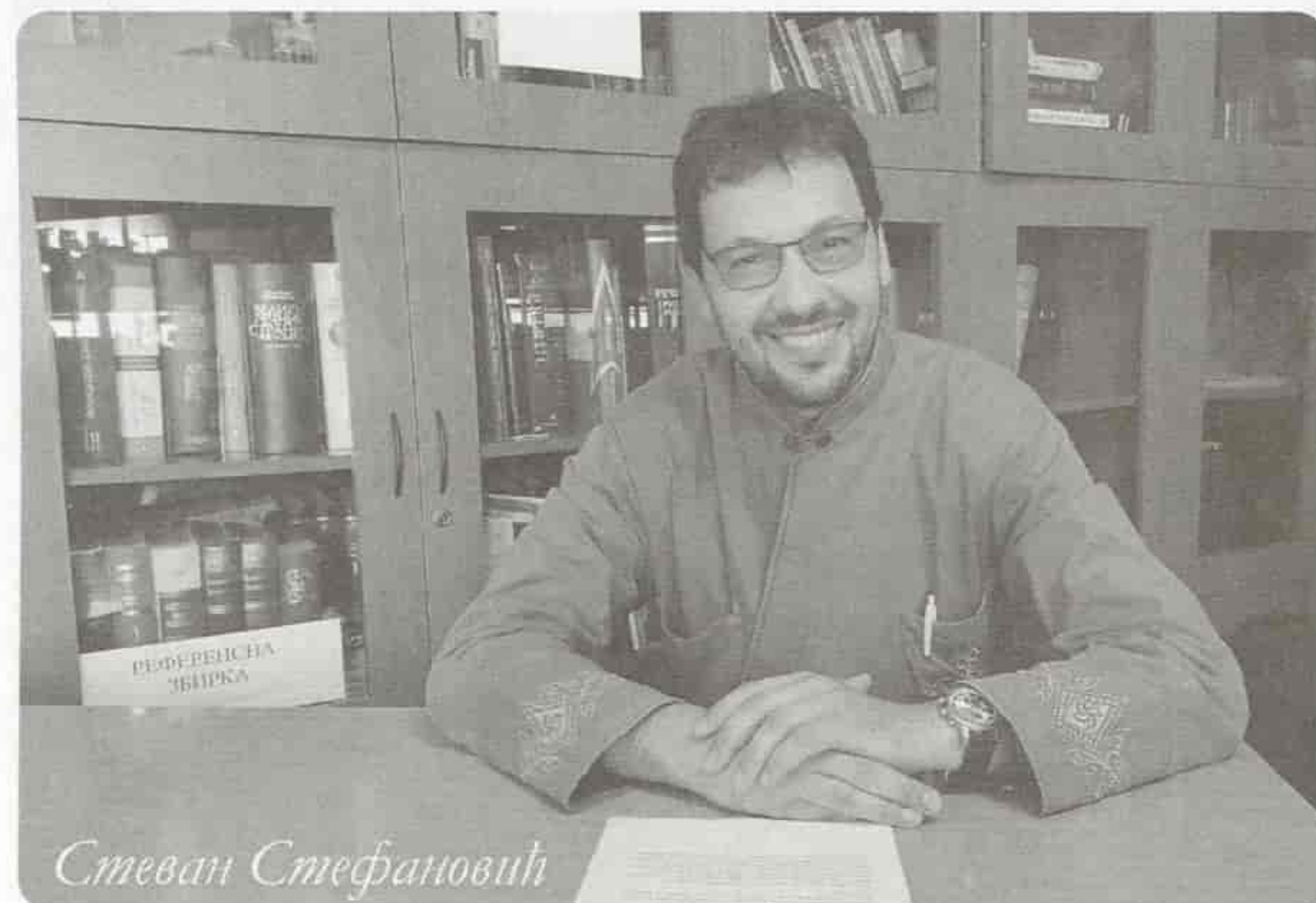
Чланови жирија: Данијела Вулићевић, Јелена Милошевић и Вукица Петровић су једногласно изабрале „Патетичну песму“ Стевана Стефановића из Свилајнца као победничку. Друго место је освојила Снежана Милосављевић из Јагодине песмом „Стазе“. Због подједнаког броја поена треће место су поделили Снежана Тошић из Лапова песмом „Соба 102“, Дарко Стевић из Београда песмом „Признање“ и Немања Зивлак из Трмеће (Босна и Херцеговина) песмом „Покајник“.

Ауторима одабраних песама уручићемо награде за Дан библиотеке у августу. Као што је у конкурсу наведено, 5 најбољих песама објављујемо у нашем листу.

Прво место Стеван Стефановић ПАТЕТИЧНА ПЕСМА

Јесен је..
Новембар, на дар..
Сивило..
Чекаш, а небо плаче..
Негде тако далеко, а тако близу,
код неког твог, умире љубав, па ветар
дува јаче..
И јесен зна кад ти неко фали,
па светлост сама без љубави вене, као
цвет..
Јуре се облака сене,
и нестаје сав мој свет..
Кад твој неко и није баш твој..
А ти чекаш, чини ти се, сав живот свој..
Да дође љубав, да дође срећа, да деца
порасту,
да проклија и процвета тај цвет..

А дођу кише, и туга већа..
Умире свет.
И ветар брише, дува, све тише и тише..
А ти чекаш, да пробије облаке неки
нови зрак,
чекаш Неког твог, ко баш и није твој,
чекаш знак,
а дође јесен, сивило и мрак..
А шта уствари и имаш у овом свету који
и није баш твој свет?
Имаш неког твог, који није баш твој..
Прстен и с Ртња један цвет..
Онда само чекаш..
Сећања склизну низ кишу и сва посиве..
Па се више и не сећаш зашто чекаш,
а чекаш..
И прођу дани, прођу пролећа, јесени и
зиме..
Остају туге, сломљено срце, занесени
тима, нестасмо..
Од туге неизлечен,
хоћу ли стар и сед, загледиан у Ртањ
и даље у недоглед памтити ове дане,
тебе и све ране..
На срцу..
И чекање..
Неког твог, који баш и није твој..
Из незнана бездана дође стари мрак
и однесе све,
дане у којима смо могли да будемо
весели,
дане који се никад нису десили и никад
неће..
Из сећања на будућност нестане све,
оста згариште без ватре, пусто тле..
Разбацане карте, ледена пустиња, нема
колибе,
Ни трема, нема..
Нема прага..
Само мој дух стоји, непокојан, лута, без
трага..
И Ртањ вечно исти, чека..
А никог нема..
Неког мог ко и није баш мој..
Чека знак,
а остају само сузе и мрак.

Стеван Стефановић

Фото: Данијела Вулићевић

Друго место
Снежана Милосављевић
СТАЗЕ

Не дам те ја.
Пиши ми.
Ућуткај ме песмом.
Пиши ми,
као да сам једина.
Опет си црном
насликао јутро
и видим мрак.
Нацртај ми свет,
камион пун лубеница,
нацртај пахуљу,
дан разапет
на коринтским стубовима,
небо, облак
и Данице звезде крак.
Нацртај ми круг.
Све је у круговима.
Ако се не додирују,
они се секу.
Глад за тобом
припада мени,
а коса ти се
о њене прсте замрсила.
Није то разлог,
ни ја нисам разлог,
ал' без нас одлази век.
Рано су, чини се
одбројани дани,
исувише рано
да било би тек.
И док мрави пузе
по зидовима,
ја пузим по поезији.
Бирам најдуже стазе.
Оне, које заобилазе.

Треће место
Снежана Тошић
СОБА 102

Коме ја то вечерас пишем?
Без слова и речи,
Срцем остављам трагове
На папиру
Уздахом заустављам сузе,
Узалуд.
Сећање не могу зауставити.
Затворених очију
Оживљавам слике
Женски павиљон
Соба 102
Огранично време посете
Ти, ја, вино и гитара
Заклињање

Никада, ништа и нико....
Само ми.
И беше с тобом једна зима,
Грудвање у снегу,
Једно пролеће,
Безброј цветова у коси
Лето смо прескочили
И достојанствено
Како доликује љубавницима
Дочекали златну јесен
Прекривену разнобојним лишћем
Шумарица.
Уз чашу вина
Још чујем звуке песме из собе 102
"Јесен седамдесет неке"
А ја сам онако од мерака
До даске откачила
"Лажу, лажу да време лечи све"
Коме ја то вечерас пишем?

Немања Зивлак
ПОКАЈНИК

Опрости, мила, што си ноћас снове
Распршила ликом сва љупка, млада
Усне ти тражим, глас нијемо зове;
Газећ' својом стазом бола и јада.

Опрости, мила, што бијела рука
Косу твоју мрси, увојке бира,
И у сну се свија око твога струка;
Владарко мојих бесаних немира.

Опрости, мила, ал' горчину бола
Као траг од ножа на свом срцу носим;
Кап црног вина, к'о острво спаса,
Из празне флаше циједим и просим.

Опрости, мила, ал' зјенице твоје
Када ме походе у царству снова,
Као све дугине, савршенства боје;
Најљепши цвијете царских вртова!

Опрости, мила, ово нису сузе;
Ово је бол, ништа сем тога,
И судбину кривим што те мени узе,
А још си сваки дамар срца мога.

Дарко Стевић
ПРИЗНАЊЕ

Нека те, никада, не заболи сећање на
мене.
Тако то обично увек и крене,
узлет, трајање, немир,
и наједном руши се свемир.
Нема кривице, ствари се десе,

време погрешну карту донесе.
Одједном схватиш за столом сам си,
форма без слике, расклиман рам си,
и надахнућа балон већ пуца,
а треба даље у живот поћи.
Хоћеш ли моћи?
Знам ја да нисам ти био тек макар ко.
Мелем за рану? На рани со?
Ипак ... сумњам, и због те моје пакости,
ако можеш опрости.
Опрости годинама својим и мојим,
и наздрави што не постојим
онакав какав сам могао бити.
Не, немој за таквим сузе лити
него тек једну пусти, нек крене.
Памти, памти и уместо мене,
памти за нас,
за нас који се никада више нећемо
срести,
и у срце сећање живо смести,
јер где би другде.

Свеједно ... ти ћеш то боље од мене
знати.
И нећеш се предати,
посустала од свих година, од успона и
падова,
од људи и од гадова,
приземљена и уморна,
изневерених очекивања, суморна,
када ти кошава умрси косе, тада већ седе,
и руке бледе
не препознају додир страсти више,
макар и кише
као некада топле биле, и миле,
моје речи миле у туђе се снове уселиле,
ти знај,
није то крај.
И веруј ... најискреније,
продубљеније
стазе нема од оне,
макар да звона и не звоне,
коју први пут удвоје прођеш са неким,
и колико год да далеким
друмовима откорачаш даље,
знаш, то те само живот шаље
да провериш има ли нечег лепшег тамо,
и можемо ли опет, некад, да дамо
оно што само једном се даје,
а вечно траје.
Да, вечно траје.
Нека те, никада, не заболи сећање на
мене.
Јер ... ево и крв моја из вене,
већ друкчијим речима збори,
и ум ми друкчије стихове твори.
А некад ... сад само слутим
како сам ћутао, а како ћутим,
некад ... привући сам те на груди знао

без речи,
и шта је ту поглед могао да спречи
кад твоје срце у мом је оку
пронашло тајну, тајну дубоку,
о томе зашто баш тебе волим
и зашто нећу да преболим,
ако ми једном постанеш страна.
А како си ми била знана,
и била моја колико своја,
и своја исто колико моја.
Нека те, никада, не заболи сећање на
мене.
И нека те не прогоне сене
што толико много је река,
а тебе само та једна чека,
ко сан далека.
Признајем ... јавно, тебе још волим,
па макар то и не сазнала сама,
макар признање прекрила тама,
не у свом мозгу него у души, ти носиш
пламен,
који у зену ставља ти знамен,
и када мене не буде више,
и када све су тише и тише
из младих дана арије среће,
тражи, тражи... а нема љубави веће.

Фото: Сања Станисављевић

УСПОМЕНЕ ИЗ КОФЕРА

ИЗДАВАШТВО

Фото: Урош Томић

Снежана Тошић, девојачко Гаљак, рођена је 30. јануара 1958. године у Рашки. Као ђак пешак, четири разреда основне школе учила је у сеоској школи. Ти дани се провлаче кроз читав њен живот као најлепше успомене. Загледана у витрину препуну књига која је представљала малу школску библиотеку, у другом разреду основне школе прочитала је прву књигу „Хајди“. И од тада неуморно чита.

Прву песму написала је у осмом разреду а онда следе једна за другом, у гимназијским данима, у медитацији поред старог храста на обали Рашке. У овом периоду учествује на многим такмичењима на којима је књига била велика награда.

Правни факултет у Крагујевцу на којем је стекла звање правника, уписује 1977. као стипендиста Титовог фонда што са посебним задовољством истиче. Чланство у књижевном клубу, тада Студентског културно-уметничког друштва „Светозар Марковић“, доживљава као најлепше тренутке младости.

Потом следи први радни однос у Рашки, а 1997. године долази у Лапово где заснива породицу која јој је и данас на првом месту. Радила је у ЈКСП „Морава“ у Лапову до 1999. године. Од 1999. је радила у ОШ „Светозар Марковић“. Од ове године је пензионер.

Песме је објављивала у многим часописима, као и у зборницима „Зраци обзора“, „Вид ране белет со“ и „С обе стране брега“. Члан је Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ од оснивања.

Прву самосталну песничку збирку „Жар на длану“ објавила је 2018. године (Општинска библиотека „Слово“, Лапово).

Добитник је захвалнице Општине Лапово за допринос у култури.

Збирку песама „Успомене из кофера“

објавила је лаповачка библиотека априла ове године. Одштампана је у штампарији „Галаксијанис“ у Нишу у тиражу од 200 примерака. Уредници књиге су Данијела Вулићевић и Јелена Милетић. Дизајн корице је урадила Маша Микић, средњошколка из Лапова, а техничку припрему Зорица Мујковић.

У збирци има 63 песме. Како „пева“ Снежана Тошић? Када се слова узбуркају, преврну једна преко других, помешају се ћирилица и латиница у суманутој борби за превласт у речи и реченици, знакови интерпункције су немоћни, али песникиња није. У циклусима песама *Род најрођенији*, *Године у очима* и *Читав живот у шаку стао* тананим лирским изразом ствара манифест живота који брани разложном запитаношћу, храбрим путовањем у себе и љубављу, потпуно способном да постојање у времену, сећањима и надањима учини достојним живљења.

Уредник књиге Јелена Милетић је о књизи написала:

„Сваки стих Снежаниних песама одјекује нашим душама, дубоко промишљамо живот и налазимо одговор у срцу. Лагани импулси нас воде од детињства и сећања на родно село, родитеље, школске дане, преко узбудљивих младалачких дана пуних узбурканих емоција утканих у вино, гитаре и љубав, до питања зашто све тако брзо пролази. Али смисао живота заправо и јесте у томе, да га проживимо најбоље што умемо и знамо, да иза себе оставимо траг. Зато, ма где кренули, носимо са собом „Успомене из кофера.“

Ако желите више да сазнате о овој песникињи, сазнаћете кроз њене песме којима је дала живот и душу. Уверићете се да су живе док их читате.

„У косу ми уплетене травке
Са ливаде младости
Не могу да их се ослободим,
И данас ми коса замршена...
У рукама маслаци
И хиљаде жеља
У белини
Летећих латица
Са ливаде младости...
Кад све прође,
Кад ме сви оставе,
Храбре ме успомене
Са ливаде младости.“

Фото: Сања Станисављевић

Стеван Стефановић

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ ПРЕ НЕМАЊИЋА

ПРЕПОРУКА ЗА ЧИТАЊЕ

Фото: Архива Завичајног музеја у Параћину

Марко Алексић је магистар археологије и писац научно-популарних књига са тиражима од готово двадесет хиљада примерака. На светску научну сцену Марко иступа књигом „Средњовековни мачеви у источној Европи“, коју је написао на енглеском језику и која представља његово животно дело. Из ове књиге се данас учи на страним универзитетима, и то је једина књига која је свеобухватно обрадила по типовима све врсте средњовековних мачева у источној и јужној Европи. Једноставно речено, ако се бавите средњовековном археологијом или историјом, посебно у вези са наоружањем, морате консултовати књигу Марка Алексића.

Након међународног признања и потврде његовог рада, Марко Алексић почиње да пише за „Лагуну“, једну од наших највећих издавачких кућа. Најпре је објављен „Српски витешки код“ научно-популарна књига о витештву у средњовековној Србији, затим књига о Марку Краљевићу, и најзад „Српске земље пре Немањића“, која је изашла у априлу прошле године и о којој је овде реч.

Мислим да је веома важно рећи да су у питању научне књиге, које методолошки прате најсавременије европске научне токове и највеће светске научне стандарде, с тим да о њиховој вредности говори између осталог и сам тираж, о коме и књижевници, али и аутори научних књига могу само да сањају.

Археологија, која је као наука дубоко зароњена у прошлост, у току последње деценије знатно напредовала. Истраживања широм света доступна су научницима који своје резултате могу да упоређују са другима, тако да стално

долазимо до нових открића, и самим тим и прецизније можемо да датујемо археолошке материјалне налазе.

Предност археологије у односу на друге хуманистичке дисциплине је та што ако приступимо налазу, артефакту, без емоција, или претходног предубеђења о чему се ради, пред нама иступа необорива потврда о животу у нашој прошлости, па још ако успемо да аналогично са другим таквим налазима, добијемо и прецизни временски оквир, тада имамо несумњиве чињенице...

Честе су критике јавности да се у нашим школским системима једва помиње период од седмог века до стварања Немањићке државе. Међутим, ово није случај само у Србији. Ако говоримо о „мрачном средњем веку“, по речима самог аутора Марка Алексића, период од седмог до десетог века је најмрачнији период мрачног средњег века. Пре свега, јер имамо јако мало писаних извора из тог периода, иако је Европа какву данас познајемо настала управо у тим вековима.

Тада већина европских народа ступа на историјску сцену, пре свега словенски народи: Чеси, Пољаци Руси; Хрвати нешто касније у деветом веку, и пре свих њих, Срби. С тим што је важно да овде напоменем да јасна диференцијација између словенских племена, али и међу српским племенима (Моравци, Тимоци) није била толико јака, као на пример код германских народа.

Име Срби је, по речима самог аутора, најстарије име словенског народа које се званично помиње, први конкретан словенски народ који се помиње већ 630-631. у западном извору псеудо - Фредегару. Овај извор наводи Србе као претходнике или вође, велике групе словенских народа, а и у једном тренутку, као најзападније словенско племе, чак до обале реке Лабе, где смо се граничили са франачком државом Карла Великог и били граничари. Ово својство граничара, односно народа који живи на месту сусрета две велике цивилизације, два велика царства, нас Србе прати и до данас.

Лаба или Елба је бела река, на латинском Албо, што је назив за белу боју. У словенској терминологији, у којој боје означавају стране света, бела је означавала запад. Срби су своју тадашњу државу звали Бојка. Наши су преци живели у Подунављу, на ободима Балканског полуострва, са осталим протосло-

венима, средином петог века, то данас можемо да тврдимо са сигурношћу.

Већ у време ромејског цара Иралија који влада од 610. до 641, негде око 630. словенска племена долазе до Солуна, оснивају насеље које се зове Србица, затим наши преци, као представници народа који брани границе царства од упада Франака, преговарају са царским намесником. Пошто нису били задовољни земљама у околини Солуна, враћају се на западни Балкан. У једном тренутку словенска племена се спуштају чак до Пелопонеза и излазе и на егејска и јонска острва, док на Јадранском мору Срби насељавају простор до реке Цетине у средишњој Далмацији.

Будући да је наслов књиге „Српске земље...“ хајде да погледамо о којим је српским земљама реч. Најпре, реч је о римској провинцији Далмацији. То свакако није Далмација у данашњем смислу речи, већ се ради о области Јадранског мора, острвља и јадранског залеђа, на западу омеђеног Истром, коју Карло Велики узима од Византије, на северу, реком Савом, односно Посавином, на југу Јадранским морем, а на истоку реком Дрином, односно Подрињем. Поред Далмације, прва српска земља била је Босна, у чијем централном делу имамо потврду српских владара и цркава још од осмог века, затим свакако Рашка и Зета, Македонија, српско Поморавље и Тимок.

Пошто у овој књизи пратимо српске земље од седмог века, можемо са сигурношћу да истакнемо српског кнеза Девана, кога помиње франачки хроничар псеудо-Фредегар, као конкретног владара, конкретног словенског народа - Срба. Ми знамо и за друге словенске владаре који су постојали, живели и владали раније, с тим да они нису везани за конкретне словенске народе. Али на основу поузданих, писаних извора, ми знамо са сигурношћу да је кнез Деван владар Срба.

Научни метод се баш по томе и разликује од псеудо-научних што своје тврдње може и да докаже. Ми данас, пре свега на основу истраживачког рада Марка Алексића и синтезе коју је извршио овом књигом, можемо са сигурношћу рећи да је кнез Деван из седмог века владар Срба.

У свету се данас посебно истражује повезаност, односно континуитет средњег века са антиком, па чак и код нас, у региону, озбиљни научници из Хрватске и Босне, па чак и неке моје колеге по

Фото: Архива Завичајног музеја у Параћину

образовању пишу о вези средњег века са антиком на овим просторима. Археолошка грађа показује да континуитет између антике и средњег века постоји и да идеја о досељавању Словена није тако радикална и оштра, већ да је реч о поступном досељавању.

На ширем простору данашње централне Босне, од Подриња до долине Неретве, па и даље до Врбаса, нађено је неколико најстаријих цркава, хришћанских грађевина у целом словенском свету, (остаци цркве у Дабравинама, црква у Зеници, локалитет Билимишће, Мали Мошуљ, Лепеница) које нам сада бацају ново светло на догађај примања хришћанства. Наиме, сматрало се да су Срби примили хришћанство у деветом веку. Сада имамо споменике, двоцифрен број цркава, које можемо поуздано датумирати на другу половину осмог века, а постоје споменици који су још старији, на основу којих можемо поуздано закључити да су Срби примили хришћанство макар стотину година пре мисије свете браће Кирила и Методија, а можда и читавих сто педесет.

Грађевина која најбоље показује континуитет српске државности у Босни и иначе на Балкану је палата у Брезни. Реч је монументалној грађевини огромних размера - 31,5 м са 19 м, са полукружном апсидом, великом централном двораном и масивним каменим стубовима, која је припадала обласном господару, владару Срба у Босни у другој половини осмог века. Колико је овај налаз значајан показује и чињеница да је јако тешко одредити положај и пронаћи владарске палате из каснијих векова, па чак и из 12. и 13. века.

Од покретних налаза, свакако је најважнија Вишеславова крстионица, која је науци позната од 1859. када је откривена у Венецији. Реч је о каменој, шестоугаонај крстионици, високој 90 цм а широкој 120 цм која је служила за кршта-

вање одраслих особа. Ова крстионица има резбарије изузетне уметничке вредности, такозвану камену пластику, који представља највиши културни и цивилизацијски домет, достигнуће свог времена, са урезаним натписом *Iohannes presbyter sub tempore Vuissasclavo* = Јован свештеник у време Вишеслава кнеза. Како се у Венецији сматрало, и како нам сведоче њихови архиви, она се налазила у Венецији „од памтивека“. У једном тренутку је Вишеславова крстионица почела да се везује за хрватску државу, чак су и фалсификована археолошка истраживања 1911. године, где је назначено да крстионица наводно потиче из Нина, из нинске капеле, и крстионица је свечано доведена у Хрватску 1943. године. Чак је и 2000. на прослави 1200 година од крунисања Карла Великог за цара, ова крстионица истакнута на прво место, као најзначајнији археолошки споменик епохе Карла Великог и хрватске материјалне културе.

Хрватски археолози који су вршили ревизију ових ископавања утврдили су још шездесетих година прошлог века да на терену „нема ни трага“ остацима грађевине која је наводно пронађена почетком века, те да је реч о фалсификату, што понавља и хрватски научник Јакшић у својим радовима из 2002. и 2015. године и да не може бити речи о хрватском културном наслеђу, те да као таква, цитирам, треба да се обрише из каталога споменика старохрватске археологије. Уосталом, буквално једини словенски владар који се звао Вишеслав је српски кнез тог имена, који се појављује у другој половини осмог века, савременик Карла Великог, нема таквог владара међу другим јужнословенским народима. Марко Алексић је овом књигом несумњиво показао да је ово врхунско дело своје епохе, које нема паралелу у читавом словенском свету, део српске материјалне културе и цивилизације.

Да је реч о српском кнезу Вишеславу, и о српском културном наслеђу, сматрали су још половином деветнаестог века, познати стручњак, Иван Кукуљевић Сакцински, затим Рафаело Катанео као и швајцарски историчар Ернест Алфред Штикелберг.

Наш проф. Ђорђе Јанковић је понудио решење, које у науци још увек није прихваћено, да крстионица потиче из Боке Которске, управо због упадљиве сличности камене пластике са крстионице кнеза Вишеслава са каменом

пластиком на рушевинама цркве у Превлаци, крај Тивта. Наиме, украси тордираних стубића са криновима који се савијају у различитим смеровима су једнаки.

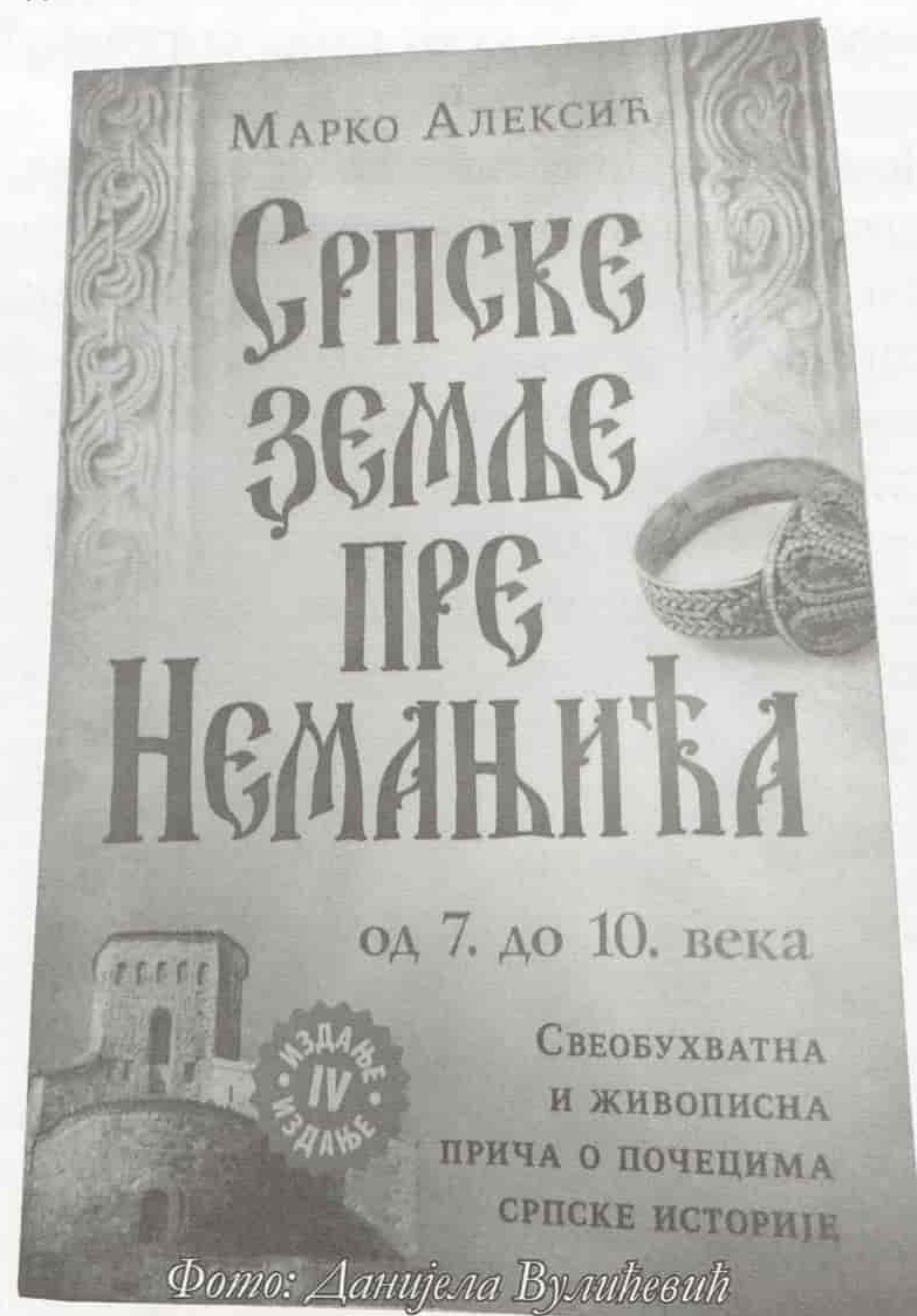
У земљама у региону, овај историјски период је злоупотребљен у дневно-политичке сврхе. Историјске неистине и погрешно интерпретирање података, код многих наших суседа се свакодневно намеће преко медија, пре свих у Албанији, Северној Македонији, једним делом у Црној Гори и Федерацији БиХ.

Чак се и палата српског владара из Босне код Брезе, данас налази у Федерацији БиХ, а не у Републици Српској, и сам простор око Високог и Брезе у околини Сарајева је данас простор највећег нестручног ископавања у Европи. Тим ископавањима уништени су културни трагови живота Цркве и Срба на овим просторима у осмом веку и раније.

А наша јавност данас, уместо да се бави присуством Срба у Босни и Далмацији у седмом и осмом веку, бави се измишљеним пирамидама из Високог.

На нама је да се изборимо за српско културно и цивилизацијско наслеђе на овим просторима и самим тим за очување српског националног бића и идентитета.

Књига Марка Алексића, која чврсто стоји на научним основима, поткрепљена савременим археолошким истраживањима и најмодернијом европском научном методологијом, најбољи је показатељ како би требало да извршимо ту мисију.

Текст је објављен на порталу Чудо.

Бојан Љубеновић

ДУГ

Србија, 1941, негде код Мораве

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Прохладни јесењи поветарац разиграо је Милованову косу па му један прамен непрестано пада низ чело. Мало, мало па Милован цимне главом покушавајући да га врати на своје место, али не успева. Прамен поскакује по његовим трепавицама, дражи му очи и нервира га.

„Требало је Спасоје да ме ошиша, али ко за инат он погибе“, мисли као да никакву другу бригу до неуредне фризура нема.

Несташни прамен склонио би Милован, само да му обе руке нису свезане канапом на леђима. Канап беше сув и крут и већ му се дубоко усекао у месо, али, зачудо, ништа му то не смета, више га брине што је гологлав. Још од првог разреда основне навикао је да на глави има какву капу, па му је сад чудно. Озбиљан човек и домаћин не би смео међу свет без капе, говорио је још његов отац и Милован се тога увек придржавао. Прво беше чобанска капа, па школски качкет, а кад је мало поодрастао купише му и српску шајкачу, увек је на глави имао нешто.

Али ево, сад је гологлав.

Његова мајка Љубица много би се секирала кад би знала да сад крај хладне Мораве стоји такав. Од голих ногу и голе главе, све болести полазе, говорила је и сваку јесен плела нову капу, спремајући је сину јединцу за зиму.

Послушао би Милован мајку и сада, али његова партизанска капа са извезеном црвеном петокраком, није му више при руци. Ено је међу друговима, лежи на трави као доказни материјал, сведочанство његовог непочинства. Гологлави партизан зна да се тамо распаравља о његовом случају, покушава да на лицима својих официра прочита шта мисле, чуљи уши да начује о чему причају, али не успева. Морава је баш данас надошла, па је плаховита и бучна, како само питома река то понекад уме да буде.

– Шта ћемо, другови? – пита Марко Васиљевић, командант Одрета.

– Шта, шта ћемо? – бреца се комесар Павле Симић. – Зна се шта ћемо!

Марко уздахне дубоко и погледом потражи очи преостале двојице прису-

тних. Његов заменик Фића и Павлов заменик Милун, држе главе погнуте, не усуђујући се да заузму став.

– Греота је, Павле... – ипак покушава командант Марко.

– Греота јесте, али требало је о томе раније да мисли! Сто пута сам на састанцима рекао да се од сељака ништа не узима и да је казна за то стрељање!

– Али зар за црврљиву шљиву? – не одустаје Марко.

– Данас ће узети шљиву, а сутра ко зна шта! – неумољив је политички комесар. – А како онда народу да објаснимо да смо другачији од оних зликоваца и пљачкаша?!

– Милован је са нама од почетка. Првоборац – прошапта најзад и заменик Фића.

– И јуче сазнадосмо, жена му је у другом стању – додаде још тише Милун.

Марко запали цигару и одби дугачак дим.

– Да му опростимо овај пут? Да га општро укоримо и опростимо?

– Не долази у обзир! – одреза Павле. – Читава наша борба заснива се на дисциплини. Опростимо ли данас њему, сутра ће пола чете да зађе у туђе шљивике, а онда и у штале и у куће! Од наше револуције неће да остане ништа! Био сам у Шпанији, гледао сам то својим очима.

– Тако си решио? – процеди Марко.

– Тако! – рече Павле и скочи на ноге. Шмајсер отет од Немаца затеже на грудима.

У даљини се зачуше одјеци пушака.

– Близу су нам – рече Фића.

– Зато немамо времена за чекање. Узми тројицу и свршите то с Милованом!

– Е, јебем ти живот! – не издржа Марко па узе шајкачу пуну шљива и завитла је далеко од себе.

Блед као крпа заменик Фића оде међу остале припаднике одреда. Кријући поглед, прстом одабра тројицу. Један од њих поче да одмахује главом, али му Фића дошапну нешто и он се умири.

Милован за то време некако успе да намести несташни прамен косе. Ево долазе другови, сигурно ће да га пред целом четом укорје и казне прекоредном стражом. Ако, боље није ни заслужио. Шта му је требало да бере шљиве, кад шљиве баш и не воли, има их код куће колико хоћеш. Али кад су јутрос пролазили кроз нечији шљивик, изненада му пође вода на уста, воћњак га

подсети на кућу, на оца, на мајку, на Драгицу коју је пролетос оставио и отишао у рат и рука сама пође... Ево их иду. Сад ће да га одвежу. Да се коначно почеша по оку и ратосиља конопаца на рукама, па нека казна буде каква хоће. И да стави капу на главу, већ му је озебла од хладног ветра што долази отуд са Мораве.

Три пуцња се сјединише у један и зрна покидаше кошуљу на Миловановим грудима. Крв покуља и проби најпре белу тканину, а потом и капут од војничког сукна. Милован паде на колена, а онда челом, које га је до мало пре крвнички сврбело, удари о земљу. За тренутак се све утиша, јер ништа као несрећа тишину не прави.

– Покрет! – командова комесар Павле и разбуди војнике који су као у бунилу гледали Милованово склупчано тело на земљи.

– А шта ћемо са Милованом? – упита неко. – Где ћемо га сахранити?

У даљини се опет зачуше рафали.

– Немамо времена за сахрану. Ускоро ће да ударе по нама. Гурните тело у Мораву, она зна шта ће са мртвацем, није јој првина!

Србија, 2020, негде код Мораве

– Ви сте, господине, баш решили да купите овај плац? – упита сељак у шумадијском оделу човека који је стајао крај њега.

Човек је сигурно некада био висок, али се сада у својим осамдесетим, држао мало погрбљено, наслоњен на штап од ораховине. Носио је бело, грађанско одело и шешир са широким ободом.

– Јесте, баш тај.

– Добро, него сам вам хтео рећи да ја имам и бољих ливада. Ова овде је зарасла и окомита, удара право у Мораву. Незгодна је за било какву работу...

– Мени је баш та добра...

Сељак се некако ућута. Видело се да се бори са собом да ли да још нешто каже.

– Извините ако сам радознао, али нагласак Вам је чудан, Ви нисте одавде?

Старац извади белу марамицу и њоме обриса знојаво чело.

– Одавде сам. Рођен сам ту доле, низ Мораву у једном селу...

– Ал' чудно говорите... – није одустајао продавац.

– Мајка ме још као дете одвела у Америку. Тамо сам читав живот провео.

– И сад сте се вратили?

– Јесам. Да купим ову ливаду...

Неко време два човека су ћутала и слушала жубор Мораве. Река је била мирна, питома, неко ко је не зна помислио би да је увек таква. Напоследку, сељак се још једном као кришом почеша по челу и испод ока погледа придошлицу.

– А смем ли знати шта ћете с њом?

– Засадићу шљивик – рече старац.

– Шљивик? – зачуди се сељак. – Нема Вам од шљиве данас много вајде, мој господине...

– Нисам ни дошао да се овајдим.

– Него?

– Мој је отац овде оставио неки дуг, па сам дошао да то вратим. Не могу да умрем док не вратим очев дуг.

БОЈАН ЉУБЕНОВИЋ је рођен 1972. године у Београду.

Пише за децу и одрасле. За „Лагуну“ је објавио три романа: „Писма из Србије“, „Србијо, Бог ти помого“ и „Да је боље, не би ваљало“, а за „Малу лагуну“: „Занимљиви буквар“, „Црвена звезда, мој фудбалски клуб“ и „Партизан, мој фудбалски клуб“.

За издавачку кућу „Пчелица“ објавио је читав низ романа за децу, међу којима и: „Авантуре у шумској школи“, „Уки, мали фудбалер“, „Вук, мали глумац“, „Луна, мала тенисерка“, „Књига за заљубљене девојчице“ и „Књига за заљубљене дечаке“.

Добитник је многобројних књижевних награда. Књижевна дела су му превођена на више европских језика.

Члан је Удружења књижевника Србије и аутор рубрике ТРН („Тако Рећи Незванично“) у „Вечерњим новостима“.

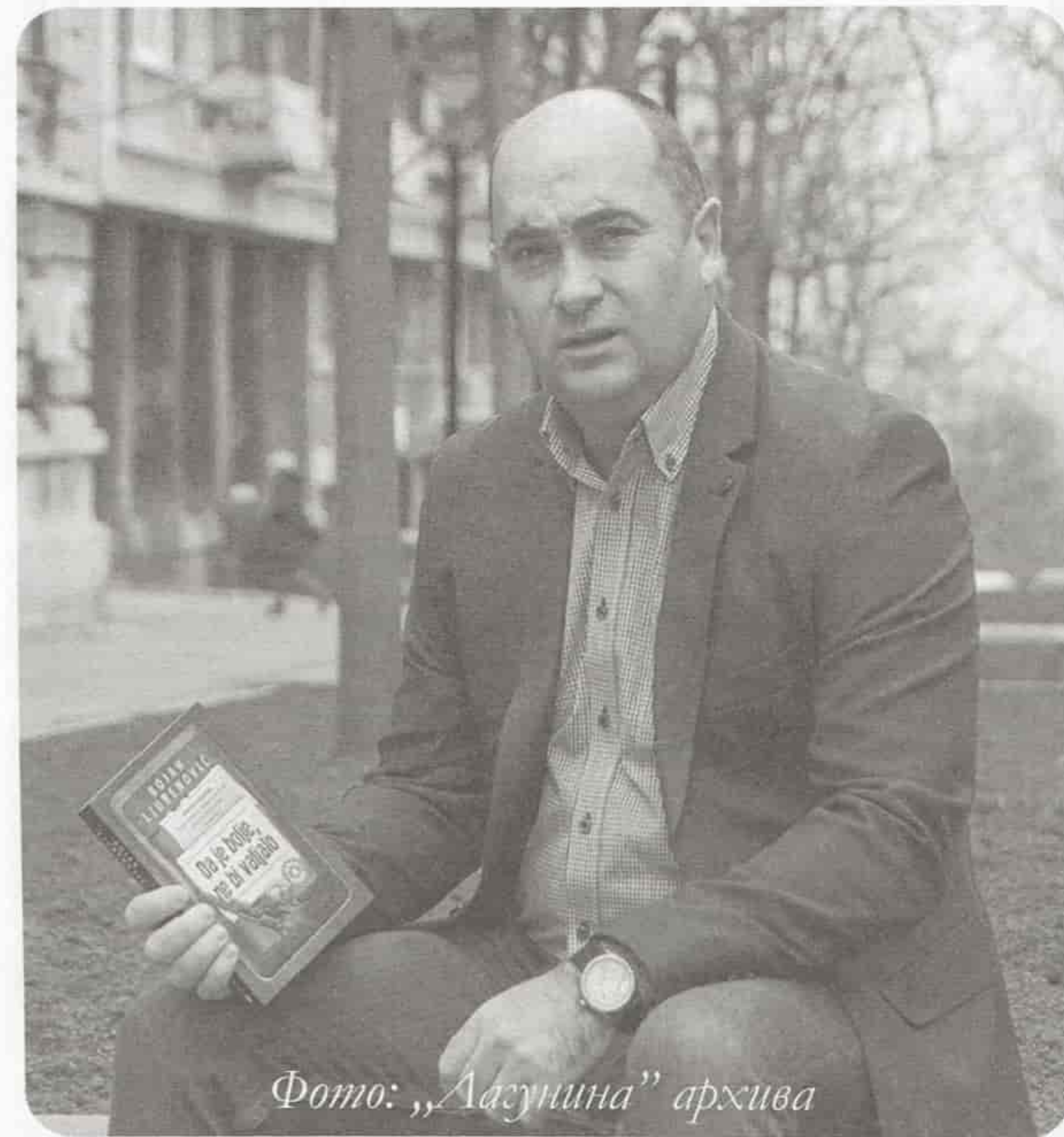

Фото: „Лагунина“ архива

Данијела Вулићевић

НЕПРОЛАЗИ ДУШЕ

КЊИЖЕВНИ КЛУБ

Књиге чланова клуба

Фото: Сања Станисављевић

Књижевни клуб под окриљем Општинске библиотеке „Слово“ отпочео је са радом 1996. године, само пола године након оснивања лаповачке куће књига као самосталне установе.

Од 2012. године клуб носи име Милорада Бранковића, који је био председник од оснивања до своје смрти. Милорад Бранковић је рођен 16. маја 1928. Гимназију и Вишу педагошку школу је завршио у Крагујевцу. Објавио је збирку прича *Страшило* 1979. и романе: *Процеп* 2001, *Лет из кавеза* 2003, *Кад босиљак замирише* 2006 (коаутор), *Метак у душу* 2007. и *Ливени осмех* 2011. Прозни радови Милорада Бранковића који се осим књижевношћу бавио и вајарством, објављивани су у листовима, часописима и зборницима. Неке од његових прича су награђене, а за књигу „Метак у душу“ добио је Прву награду „Драгојло Дудић“ 2007. године. Био је члан Удружења књижевника Србије.

Чланови клуба били су писци, интерпретатори и љубитељи писане речи како из Лапова, тако и из других вароши и градова широм Србије. Некадашњи чланови клуба осим поч. Милорада Бранковића су: поч. Влајко Савић, поч. Драган Петковић, поч. Жана Мариана Прокић, Драган Микић, Драган Обрадовић, Небојша Бељић, Драгослав Дилић, Снежана Николић, Драгана Госте, Снежана Милосављевић, Весна Стајковић и Силвија Јовичић.

Лаповачка библиотека је до сада објавила три зборника књижевних радова чланова клуба: *Вид ране белег со*, *С обе стране*

брега и *Непролази душе*, као и неколико наслова чији су аутори неки од чланова.

Дан Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ је 16. маја. Традиционално, клуб је сваке године осим прошле организовао манифестацију такмичарског карактера „Раскршће“ на којој су се представљали песници и прозаисти из читаве Србије. Ове године лаповачки клуб, чији је председник Слађана Цветковић Страхимировић, прославио је 25 година постојања. Због епидемиолошке ситуације одлучено је да се јубилеј обележи онлајн програмом који је финансирала библиотека.

Лаповачки клуб једном месечно одржава састанке којима присуствују сви или неки од садашњих чланова. Поред председника клуба ту су: Снежана Тошић, Вукица Петровић, Слађана Дилић, Јелена Милошевић, Љиљана Павловић, Јована Илић, Данијела Вулићевић, Јовица Николић, Топлица Бранковић, Ненад Крстић и Стеван Стефановић.

Фото: Архива Библиотеке

Чланови књижевног клуба учествују у културним програмима како у Лапову, тако и широм Србије, а у протеклом периоду наступали су и у: Немачкој, Републици Српској, Босни и Херцеговини и Црној Гори, достојно представљајући себе, клуб, библиотеку и Лапово.

Снежана Тошић о свом искуству у клубу за наш лист је рекла:

- Некако, одмах после оснивања Књижевног клуба при библиотеци „Слово“ у Лапову, постала сам његов члан. И сад се сећам треме кад сам ушла на врата зграде у којој је некада била смештена библиотека. Озбиљност тадашњих чланова, Милорада Бранковића, Влајка Савића и Драгана Обрадовића и сад ми је пред

очима. Помислила сам у себи, „овде се озбиљно ради“. И заиста, радило се озбиљно, одређеног дана у одређено време, без кашњења. Упијала сам све оно што ми је искуство ових људи упућивало као критику у писању. Захвална сам и данас због тога. Клуб се омасовљавао новим члановима и био све познатији у ближој околини и шире. Но, морам да напоменем да је шале и смеха било. Господственост и кавалерство, свако од њих је показивао на себи својствен начин. Сећам се, Влајко Савић је обавезно припадницама лепшег пола љубио руку при доласку на састанак као и при одласку. На жалост, Мића и Влајко су нас напустили, али само физички. Не можемо, а да их се не сетимо.

Клуб сада носи име „Милорад Бранковић“, као сећање на једну велику личност, заслужну за постојање овог клуба. Библиотека је добила нову зграду, клуб се све више подмлађује, па су и састанци некако опуштенији, али увек са

освртом на то како је некада било. Посета другим књижевним клубовима је посебна прича. Одлазак препун смеха и шале, а повратак, скоро увек са неком од освојених награда, са громогласним смехом и радошћу.

Похвале нашем клубу пристижу са свих страна. Од дочека других књижевних клубова, манифестације у Лапову на Дан нашег клуба, као и његовог рада уопште. Ове године је 25 година од постојања клуба, чврстих година, са даровитим члановима писане речи и много објављених зборника и књига.

Поносна сам на Књижевни клуб чији сам члан као и на све дивне људе у њему. Сваки састанак ишчекујем са нестрпљењем, јер знам да ће ми пријати сат или два дружења, уз писану реч, ново сазнање о гостовању неког од познатих књижевника и промоцији нових књига.

Могла бих још о Књижевном клубу и култури овог „малог“ места, али нека дела покажу успешност постојања.

IN MEMORIAM

Жана Мариана Прокић је преминула 16. јуна 2021. Читава варош је у болу за младом и изузетном девојком утихнула.

Жана је рођена 25. маја 1999. године. Основну школу је завршила у Лапову. Средњошколске дане је провела у Јагодини, где је похађала ЕГШ „Никола Тесла“. Студирала је филозофију и психологију.

Члан Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ постала је 2015. године. Писање је било један од њених хобија.

Аутор је збирке прича „Живот у сопственом огледалу“, чији је издавач Удружење пензионера општине Лапово (2018).

Сем писања прозе, у слободно време писала је и песме, а неке од њих заступљене су у око петнаестак зборника.

Била је најмлађи и јако успешан модератор радионица за децу и младе у оквиру наших програма „Зимовање у библиотеци“ и „Летовање у библиотеци“ и члан редакције листа.

Добитник је Плакете Града Јагодина 2017. године и захвалнице за културу

Општине Лапово 2018.

Живела је у Лапову које ће је памтити као дивну, вредну, талентовану, лепо васпитану девојку, спремну да учествује у свакој месној акцији.

Изражавамо велику жалост и дубоко саучешће Жаниној породици. Љубав и оданост које су једни другима пружали одувек нам је била светли пример.

Нека јој је вечна слава.

Данијела Вулићевић

Фото: Архива Библиотеке

Милица Станковић

ИЗЛОЖБЕ РАДОВА ЗАВИЧАЈНИХ УМЕТНИКА

„Слика је песма без речи.“
Хорације

Са постепеним попуштањем обавезних и препоручених епидемиолошких мера, културне установе су, како на светском и државном, тако и на локалном нивоу, отпочеле организовање програма уживо, на радост свих поштовалаца културе.

Културно – туристички центар „Стефан Немања“ у нашој општини жељно је ишчекивао прве дане у којима би угостио своје суграђане и латио се активности на којима се вредно радило током периода мировања. Ентузијазам установе и грађана је био обостран, те у наставку текста можете прочитати нешто више о првим дешавањима у Културном центру након обуставе рестриктивних мера, која су уједно и почетак нечег новог у истом. Ради се о излагачкој делатности, којом је Културни центар први пут почео да се бави, а која је привукла изузетну пажњу љубитеља фотографија и цртежа.

Осамнаестог маја отворена је прва самостална изложба фотографија Уроша Томића из Лапова, у малој галерији Културног центра, којом је уједно и отпочела и излагачка делатност установе.

Урош Томић рођен је 1984. године у Урошевцу. Уметничком фотографијом бави се седам година, а све како каже из љубави коју је према фотографији наследио од оца. На његовим фотографијама се претежно налазе портрети и пејзажи. Урош је члан Фото - клуба „Крагујевац“ и учествовао је на више групних изложби. Кроз свој излагачки рад, освојио је и више награда. Локална самоуправа препознала је Урошев таленат, те неретко сарађује са њим на

Фотог: Архива КТЦ „Стефан Немања“

Фотог: Архива КТЦ „Стефан Немања“

различитим догађајима и пројектима. Дванаестог јуна у малој галерији Културног центра отворена је изложба цртежа Марка Дукића. Марко се цртањем бави већ десет година, док је последњих година свој рад интензивирао. Техника коју користи је хиперреализам, чија је популарност у свету, а и код нас све већа. Користећи угљен и графит, Марко највише воли да црта портрете и анатомију човека. Љубав према цртању гаји још од детињства, а на нашу велику радост, не престаје да се усавршава.

Фотог: Архива КТЦ „Стефан Немања“

Урошева и Маркова изложба су биле изузетно посећене. Наши суграђани препознали су таленат младих уметника, као и квалитет њихових радова.

Фотог: Архива КТЦ „Стефан Немања“

Ми им од срца желимо пуно успеха у даљем раду, а нашем Културном центру велики успех у реализацији старих, али и неких нових делатности и манифестација.

Милица Станковић

НОВИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛИ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ У ЛАПОВУ

„Образовање је најмоћније оружје које можете употребити да промените свет.“
Нелсон Мандела

Фото: Урош Томић

Средња школа у Лапову основана је Одлуком Скупштине општине Лапово на седници одржаној 13. маја 1993. године, у оквиру мреже средњих школа, да би својим напретком и развојем прерасла из огранка различитих профила у самосталну средњу школу. Делатности за које је средња школа верификована јесу: економија, право, администрација, остала делатност личних услуга, туризам, трговина, угоститељство.

Током свог постојања, а у складу са потребама и могућностима запошљавања у општини Лапово, средња школа је кроз време мењала назив и врсту делатности, па је тако најпре била Грађевинска, затим Техничка, да би 15. априла 2003. године променила свој назив у Средња школа.

Зграда Средње школе доживела је потпуну иновацију 2012. године, када је изграђена у складу са европским стандардима, поставши на тај начин једна од најмодернијих и најопремљенијих школа на Балкану. Поред учионица, у згради школе налазе се кабинет информатике, кабинет природних наука, медијатека са библиотеком, кабинет за куваре, кабинет за фризере, лифт и тоалети прилагођени ученицима са инвалидитетом.

Развојним планом за период 2019-2022. године, као неке од основних мисија и визија Средње школе дефинисане су: подстицање личног развоја ученика, континуирано унапређење наставе и осталих активности, могућност укључивања ученика у практичан рад у току и након завршетка школовања, отвореност за иновације сваке врсте, неговање индивидуалног приступа и давање под-

једнаке шансе свима и др.

Наставу у школи изводи 26 наставника, док 176 ученика ове школске године похађа наставу у 7 одељења: на четворогодишњем профилиу царински техничар и на трогодишњим профилима кувар – конобар и мушко – женски фризер.

Након што је Министарство просвете, науке и технолошког развоја 2017. године одобрило увођење профила царински техничар, који подразумева четворогодишње образовање и упис одељења од 30 ученика сваке године, школску 2021/2022. годину ће такође, уз сагласност поменутог министарства, уписати два нова трогодишња профила из делатности саобраћаја. Наиме, идуће школске године Средњу школу употпуниће и комбиновано одељење од 30 ученика, од којих ће 15 ученика бити са смера кондуктер у железничком саобраћају, а 15 са смера возовођа.

Несумњиво је да је Министарство просвете, науке и технолошког развоја, дајући сагласност за увођење горе поменутих профила, препознало перспективу коју општина Лапово има за њих. Општина Лапово поседује царински терминал, док се на њеном подручју налази и велики број шпедиција. Царински терминал је ове године измештен и следује му потпуна реконструкција и унапређење, што младим царинским техничарима даје шансу за запослење у свом родном месту. Уз наведене иновације, Лапово претендује да постане логистичко – дистрибутивна зона предграђа Београда. Као важно железничко чвориште, Лапово је 2005. године Одлуком Скупштине општине Лапово постало Град музеј железнице на отвореном, па се од тада сваке године, 14. октобра у Лапову одржава и Међународна изложба радова ликовних уметника *Град музеј железнице*. У складу са тим од немерљивог је значаја што ће почетком нове школске године, једну учионицу испунити граја полазника новоуведених профила, који ће након завршетка свог образовања, моћи да пронађу посао у својој општини и тиме наставе са неговањем традиције својих предака и свог места.

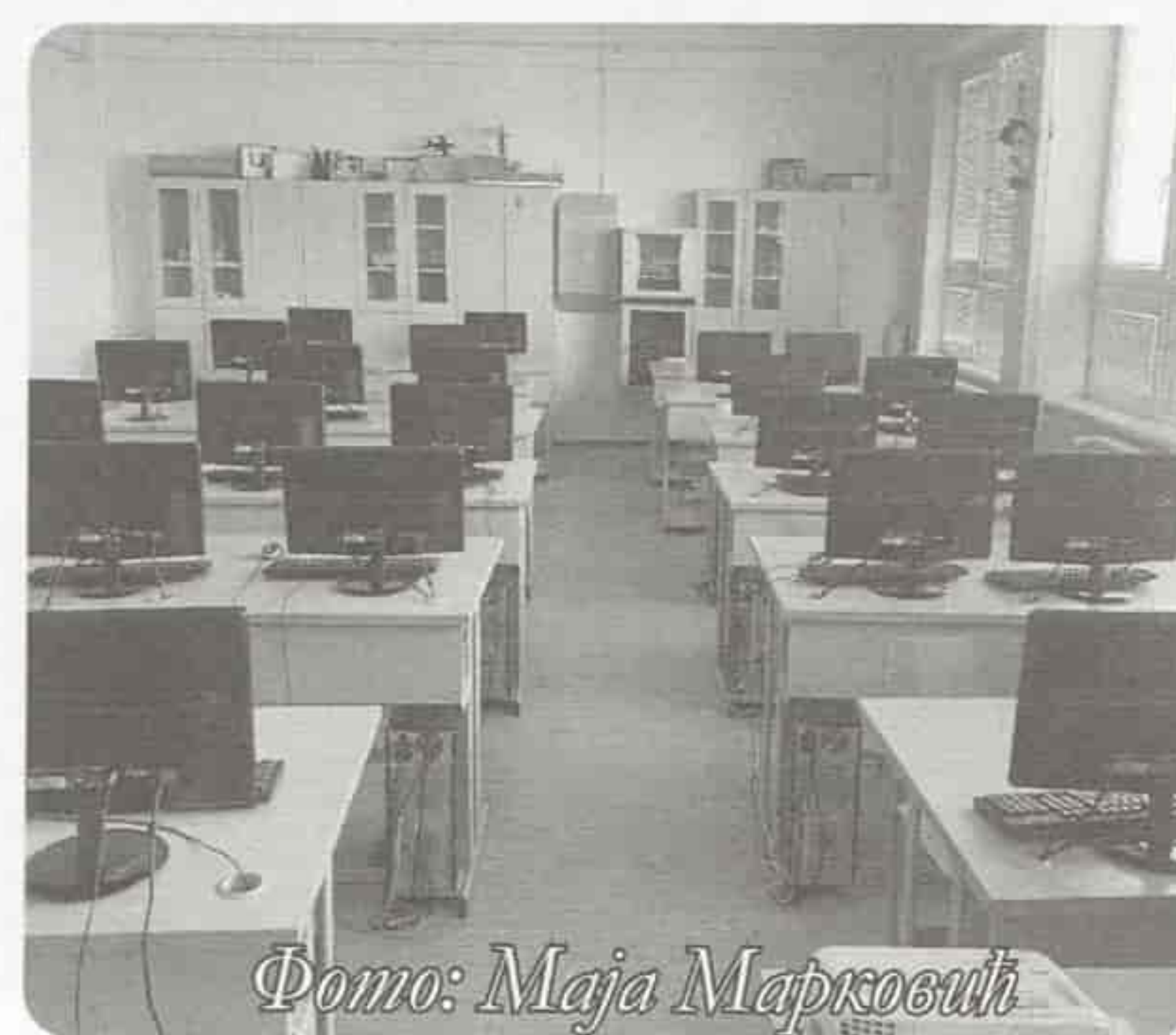

Фото: Маја Марковић

Милица Станковић

ИЗГРАДЊА ЛОГИСТИЧКО - ДИСТРИБУТИВНОГ ЦЕНТРА „LIDL KD SRBIJA“ У ЛАПОВУ

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Фотог: Урош Томић

Осамнаестог маја у Лапову свечано је обележен почетак градње и положен камен темељац другог Логистичко-дистрибутивног центра компаније „LIDL SRBIJA KD“.

Мештани Лапова већ неко време сведоче свакодневном приливу великог броја радника, који раном зором хитају ка простору на коме су раније били бувља пијаца и царински терминал, а на коме ће већ за годину дана нићи велики складишни простор светски познате компаније.

Месецима пре самог почетка радова на уређењу земљишта, ова компанија водила је преговоре о томе који град или општина у околини ће на поклон добити овакав подстицај свом привредном развоју. Лапово, нескромно кажу његови мештани, има богомдан геостратешки положај, због чега је и доношење одлуке руководства компаније било олакшано. Компанија је увидела могућност да са ове позиције успостави лакшу комуникацију са домаћим добављачима. Већ сада на полицама малопродајних објеката „Лидла“, постоји преко 500 различитих производа српских произвођача. Сада већ уређени прилаз простору површине скоро 60 ха намењеном изградњи „Лидловог“ складишног простора, пружа јасан поглед ка ауто-путу Е75 који је једна од жила куцавица српске саобраћајне инфраструктуре. Инвестиција компаније „Лидл“ ће такође укључити и изградњу приступне саобра-

ћајнице, са најмодернијом инфраструктуром, дужине од око 2 километра, као и уређење Липарског потока целом дужином парцеле и изградњу нове црпне пумпе. Дакле, брзо и ефикасно снабдевање „Лидлових“ малопродајних објеката (не заборавимо да је недавно обележено отварање педесете јубиларне продавнице компаније „Лидл“ у Србији) претежно у централној и јужној Србији биће омогућено из наше мале вароши. Руководство локалне самоуправе, поред велике жеље да свом месту и својим грађанима омогући реализацију нечег овако значајног, имало је и пуне руке посла, почевши најпре од решавања имовинско-правних односа на парцелама потребним за извођење радова, како би се након постигнутог договора најпре почело са уређењем земљишта. Но, како срећа прати храбре, али и мудре, коцкице су почеле постепено да се слажу, те су битни договори око изградње новог дистрибутивног центра постигнути на обострано задовољство.

Фотог: Урош Томић

Полагању камена темељаца другог Логистичко-дистрибутивног центра компаније „Лидл“ у Србији, поред већ постојећег у Новој Пазови, присуствовали су директор централних услуга и члан Управе компаније „Лидл“, Драган Чигоја, Јерг Хескенс, саветник председника Републике Србије за привреду, државни секретар у Министарству трговине, туризма и телекомуникација, Урош Кандић, док су у име општине Лапово догађају присуствовали председник Општине, Бобан Миличић, заменик председника Општине, Марко Вељковић, помоћник председника Општине, Милан Крстић, народна посла-

ница и председница СО Лапово, Мирела Раденковић, ва директорка ЈКСП „Морава“, Марија Голубовић, као и запослени у Одељењу за урбанизам, имовинско– правне и стамбено– комуналне делатности, који су својим вредним радом допринели ефикасном спровођењу потребних процедура из своје надлежности.

Фотог: Урош Томић

На месту на ком ће се излити прве количине бетона око постављене арматуре, дочекао нас је ПР тим компаније „Лидл“, и адекватно уприличен, најзглед мали и чисто формални догађај. Пагоде су наткривале чврсто постоље и барске столове попуњене производима са полица „Лидлових“ малопродајних објеката, док је тик поред њих постављен прилаз ка великом банеру, простору за обраћање горепоменутих званичника и, више симболично, плавих лопата, колица и кацига. Ускоро су пристигле и новинарске екипе, како овај догађај не би прошао незапажено. Заправо, мислим да је одјек који је изазвао почетак градње овог дистрибутивног центра, био довољно гласан да заплени читав простор који ће објекат заузимати.

Након свечаног представљања представника компаније „Лидл“, државног секретара и представника општине Лапово, сви присутни су имали прилику да се лате припремљених лопата и да на земљишту приведенем намени за изградњу дистрибутивног центра излију прве количине бетона и озваниче почетак градње. Након тога уследило је кратко обраћање присутних представницима медија, да би се овај догађај окончао осмесима, срдачним поздравима „до скорог виђења“, симболичним

поклонима са „Лидлових“ полица и зачетком неких нови пријатељстава. Док смо се удаљавали са места самог догађаја, у сусрет нам је, налик на колону вредних мрава наилазио велики број униформисаних радника, под шлемовима, који су се након кратке паузе враћали својим радним задацима.

Компанија „Лидл“ поред великог искорак који нуди привредном развоју наше Општине, пре свега је друштвено одговорна компанија која ће се водити највишим стандардима, како током саме градње, тако и током свог пословања. Наиме, биће коришћени искључиво одрживи грађевински материјали, чему следи ефикасна употреба воде и енергије, што је незанемарив еколошки чинилац. Делимично снабдевање објекта енергијом, предвиђено је и из соларних панела који ће бити постављени на крову логистичког центра. Такође, велики бенефит који је пружен општини Лапово је отварање око 250 нових радних места у логистичком центру, што је посебно обрадовало наше младе суграђане. Компанија својим радницима нуди добре услове за рад, срдачну атмосферу и могућности за напредовање.

Након релативно кратког рока за изградњу нечег овако великог и значајног, догодине ћемо се наћи пред зидовима хале која је нашој малој општини донела велики просперитет. Догодине на истом месту!

Логистичко-дистрибутивни центар у Лапову у бројкама:

- 57.000 м²
- 35000 палетних места
- 130 утоварних и истоварних рампи
- 70.000.000 евра вредна инвестиција
- више од 250 нових радних места.

Фотог: Урош Томић

ПОСАДИ СВОЈ ХЛАД

„Онај ко посади дрво знајући да сигурно неће седети у његовој сенци, почео је да разуме смисао живота.“

Р. Тагоре

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Фото: Урош Томић

Невладина организација „Зелени развојни центар“ након пет година успешног обележавања и спровођења Светског дана чишћења, протекле јесени организовала је акцију „Посади свој хлад“, приликом које је грађанима поделила 30.000 бесплатних садница белог јасена. Након успешно спроведене јесење акције и великог одзива грађана на исту, акција је поновљена и овог пролећа. Општина Лапово, са својим руководством на челу, са великим ентузијазмом се одазвала овој акцији. Како није била сама у томе, 9. априла у 12 часова, на 100 различитих места у Србији, одржана је подела још 30000 бесплатних садница белог јасена заинтересованим грађанима, док су одређени део садница добиле и школе. Дан раније у зграду Општине пристигле су саднице, од којих је свака садржала и упутство за садњу, а код помоћу ког се могу пратити упутства за одржавање и негу дрвета, а поред њега и простор где сваки пријављени грађанин може уписати своје име и датум садње, затим банер са именом организације и друштвено одговорних компанија које су акцију великодушно помогле.

Позиву локалне самоуправе грађани су се радо одазвали. Као што рекох, 9. априла, испред зграде Општине, крај постављеног банера НВО, полако су почели да се сакупљају заинтересовани грађани. Са великом радошћу и задовољством, народна посланица и председница Скупштине општине Лапово, Мирела Раденковић је са запосленима у

Општинској управи општине Лапово започела поделу садница грађанима. Чињеница која нас је обрадовала је и да су се и директорка и васпитачице ПУ „Наша Младост“ у Лапову појединачно одазвале позиву за бесплатну поделу садница, како би двориште предшколске установе кроз пар година красиле високе и густе крошње јасена. Како сазнајемо од грађана, саднице ће свој хлад ширити у двориштима кућа, викендица, али ће се садити и уз приобаља, с обзиром на јак коренов систем јасена који спречава одрон земље.

Фото: Урош Томић

Након овог радосног догађаја за грађане, па и саму животну средину, имајући у виду значај сваког посађеног дрвета за побољшање квалитета ваздуха, обрадоваћемо вас чињеницом да Општина Лапово већ неко време планира бесплатну поделу више хиљада садница различитог дрвећа у сарадњи са још једном друштвено одговорном компанијом. Зато нас пратите.

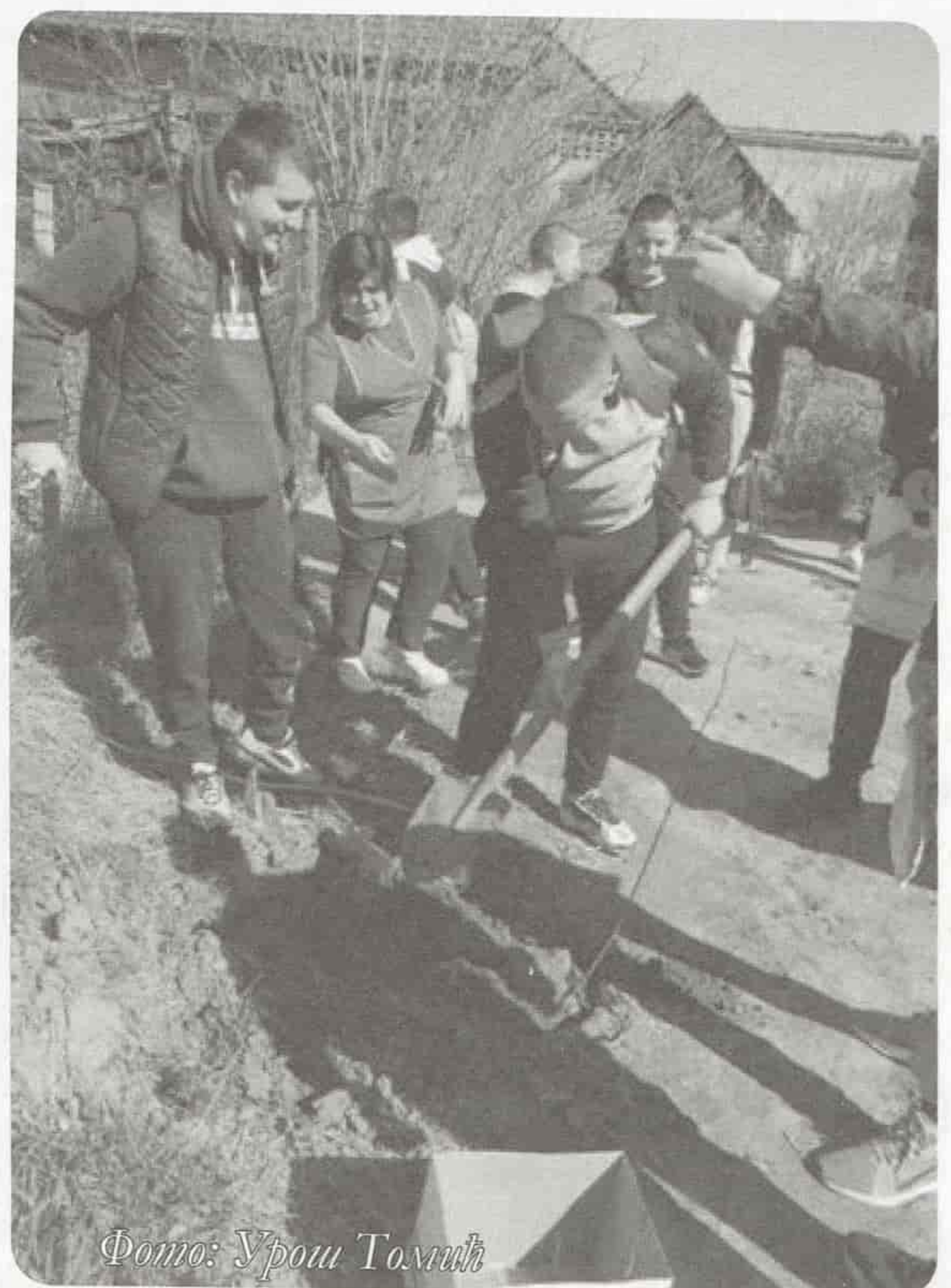

Фото: Урош Томић

Милица Станковић

КРАЈПУТАШ

„СТАНИ ПУТНИЧЕ
ТЕ ПРОЧИТАЈ
СПОМЕН НАШНАС ПРЕКО 70 ВОЈНИКА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ
ВОЈСКЕ СМО ЗА КРАЉА И ОТАЏБИНУ
10. и 11. IV 1941. г. ЗЕМЉУ ОВУ
КРВЉУ ЗАЛИЛИ“

Фото: Урош Томић

Наша историја сведочи о томе да је 11. априла 1941. године, у потесу „Слатина – Ладно“, бранећи краља и отаџбину, погинуло 70 мештана Лапова. У њихову част и зарад уклањања вела заборава са жртвовања младих снага које су задржале даљи напредак окупатора, удружење „Коло српских сестара“, уз подршку локалне самоуправе, желело је да им се подизањем споменика за то и одужи.

Наиме, потес „Слатина – Ладно“, који своје име носи по извору лековите воде, историјски је важно стециште, које памти много тога. Некада је, кажу наши мештани, недалеко од овог потеса пролазио римски пут *Via militaris*. Након Римљана, и турска војска, која је нашом земљом господарила читавих пет векова, знала је да се окрепи на истоименом извору, па чак постоји сазнање да је око извора Слатина, који носи име по високој концентрацији соли у изворској води, постојало и мало турско насеље.

Непосредно пре 11. априла, а након осамдесет година од почетка Другог светског рата, Удружење „Коло српских сестара“ које се бави хуманитарним радом и неговањем традиције, обратило се Општини Лапово са идејом подизања споменика борцима палим током Другог светског рата бранећи своју отаџбину, како би законска процедура била испоштована, али и зарад мале помоћи која им је била потребна.

Већ крајем марта на седници СО

Лапово, формирана је Комисија за подизање споменика која је требало да размотри поднету иницијативу и након подизања споменика о томе обавести Завод за заштиту споменика културе, док је на истој седници донета и Одлука о подизању Споменика погинулим војницима југословенске војске у априлском рату 1941. г. на јавној површини, којом се приступило активностима на подизању самог споменика. Одлуком је предвиђено да се радови на изградњи споменика повере ЈКСП „Морава“ са роком завршетка до 6. априла, како би се створили предуслови за извођење завршних радова пре 11. априла када би споменик био освештан. Такође, Одлуком је предвиђено да ће локална самоуправа сносити све трошкове неопходне за припрему локације и постављање споменика. Након спроведене правне регулативе, кренуло се са интензивним радовима. Заједно са радницима комуналног предузећа, чланице и пријатељи удружења вредно су радили, како би споменик био изграђен по замисли иницијатора и у предвиђеном року. Сам споменик носи назив Крајпуташ. Такви споменици се налазе на простору читаве бивше Југославије, а при изградњи имају своју норму која се тиче димензија. Споменик је израђен од беловодског пешчара, а тик поред њега налази се палионик за свеће и клупа за одмор, као и застава која се неуморно вијори.

Једанаестог априла 2021. све је било спремно за свечано отварање и освештавање новоизграђеног споменика. Свечаности су, поред припадника Удружења „Коло српских сестара“ присуствовали и свештенство, представници локалне самоуправе, ва директорка КТЦ „Стефан Немања“, Ивана Андрејевић, Живота Денић, лаповачки уметник и вајар, идејни творац споменика, Јовица Николић, лаповачки писац, припадници Удружења бораца народно-ослободилачких ратова и други мештани Лапова.

Фото: Урош Томић

Фото: Урош Томић

Након чина освештавања споменика, присутне званице одржале су кратке говоре, а затим је Весна Павловић, заступница месног одбора Удружења „Коло српских сестара“ у Лапову, поделила захвалнице свим појединцима заслужним за то што је идеја изградње крајпуташа и реализована, као и председнику Општине, као представнику локалне самоуправе. Са жаром у срцу и помешаним осећањима, окупљени су се растали, чиме се и сам догађај завршио.

Од Удружења сазнајемо да мештани са својом децом обилазе споменик и ту проводе слободно време, док се неретко на клупи задесе и случајни пролазници и бициклисти, како би направили мали предах. Нескромно кажемо да је крајпуташ тема која је заинтересовала и многе локалне медије.

На крају, сетимо се оних у чију част је

овај споменик и подигнут. Седамдесеторо младих људи своје животе је дало у потесу Слатина, што је омогућило два дана предности осталим припадницима југословенске војске негде јужније да се боље припреме за напад окупатора. Проливена крв седамдесеторо младих људи за отаџбину учинила је ову земљу светом, а ја дубоко верујем да су сви они 11. априла били присутни освештавању споменика подигнутом у њихову част, осећајући, након читавих осамдесет година, дубоку захвалност.

Фото: Урош Томић

Фото: Урош Томић

Стеван Стефановић

ПАТРИЈАРХ ДИМИТРИЈЕ

Трећи део

ЗНАМЕНИТИ ЛАПОВЦИ

Фотографија преузета са:
https://sr.wikipedia.org/wiki/Патријарх_српски_Димитрије

Српска држава и српска црква су тријумфално завршиле 1918. годину.

Након много страдања, много жртава, наш сељак, војник и свештеник су победили најпре 1912. Турке и коначно их протерали из свих српских земаља. Већ следеће године, само неколико месеци касније, на Брегалници, наши преци су потврдили тековине Првог балканског рата. Након метка једног дечака - песника за Видовдан у Сарајеву, нашу краљевину од пет милиона становника напада царство од 50 милиона становника. Пошто смо одбили први напад Аустроугара, војујући две велике битке, 1915. нас нападају Немци, Аустроугари и Бугари, три царства. Наша војска бива принуђена да се повуче преко Албаније.

У Грчкој, на Крфу, наша војска, без трећине ратника, али са својим свештеницима, владикама и митрополитом Димитријом, васкрсава и пробија Солунски фронт. Наши савезници нису мо-

гли да стигну наше дедове, који су журили својим кућама, својој деци и породицама, које нису видели, неки од њих четири, а неки, шест година.

За само 45 дана војска Краљевине Србије прелази, марширајући, преко седам стотина километара. У Грацу у Аустрији стоји табла са натписом: „Довде је 1918. стигла српска коњица“. Ослободили смо: Срем, Банат, Барању, Славонију, Хрватску, Далмацију, Босну и Херцеговину и Словенију.

На крилима великих победа српске војске, а под патронатом Сједињених Америчких Држава створена је прва Југославија, Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, под династијом Карађорђевића.

Стварање Југославије био је наш ратни циљ, постављен још 1915. За стварање Југославије, тада су били највећи умови Србије: Јован Цвијић, Милутин Миланковић, наш највећи правник Слободан Јовановић, Стојан Протић, Никола Пашић, Николај Велимировић...

За Србе, Југославија је била испуњење вековних тежњи да сви Срби живе у истој држави, за Хрвате и Словенце, то је био начин да дођу до својих, самосталних независних држава.

Са уједињењем државе, дошло је и до потребе за уједињењем Цркве, будући да је основ око којег је Црква окупљала свој верни народ, била управо припадност православној вери, а не језик или југословенство, Црква није упала у замку у коју су упали сви виђенији људи у првој половини двадесетог века, и није створена југословенска, већ је обновљена Пећка патријаршија Српске православне цркве.

Маја месеца 1919. године, на Сабору у Београду, окупили су се сви епископи Српске православне цркве, те је проглашено духовно, али и административно јединство.

Све историјске епархије Српске православне цркве ушле су у састав обновљене Патријаршије. Митрополија београдска, уједињена је са Архиепископијом карловачком и Пећком патријаршијом, у једној личности, српског патријарха. Логично, за првог патријарха обновљене Патријаршије Српске православне цркве, изабран је митрополит београдски, наш Димитрије.

Васељенска патријаршија из Цариграда, мајка Цркви, потврђује уздизање српске цркве на ниво патријаршије, будући да је

српска црква имала патријарха још у 14. веку. Осим Пећке патријаршије, Митрополије београдске и карловачке, у састав обновљене Српске православне цркве ушле су и Охридска архиепископија, која је имала епархије у вардарској Македонији, епархије Српске православне цркве у Босни и Српској Војводини које су биле у саставу Хабсбуршке монархије и Митрополија цетињска. Тако је већ 1920. године, на Сабору у Сремским Карловцима 30. августа, обновљена Пећка патријаршија која је укинута 1766.

Осим Васељенске патријаршије, сагласност за васпостављање Српске патријаршије даје и краљ Петар Карађорђевић.

Патријарх Димитрије је тако најпре био нишки епископ у периоду од 1884. до 1889. у време власти Обреновића, Милана и Александра, затим је био шабачки епископ, од 1898. до 1905, последњих година власти Александра Обреновића, и у време Мајског преврата. Од 1905. до 1920. био је митрополит београдски, у том периоду је крунисао за краља Петра Карађорђевића и заједно са народом и војском прешао албанску голготу. 1920. постаје први патријарх обновљене Српске патријаршије и 1922. венчава краља Александра Крађорђевића и краљицу Марију. Мало ко од државника или јавних личности у Краљевини Србији је могао да се похвали да је блиско сарађивао са толико крунисаних глава, председника влада, завереника, страних дипломата и војсковођа, као патријарх Димитрије. Ипак, има јако мало студија које се баве њиме, његовом биографијом и животом, како научно-популарних, тако и литерарних, романсираних.

Навадно је међу личним стварима патријарха Димитрија пронађена његова бележница, са његовим дневником, мемоарима, које ето, до данас, нико није објавио, а који би, верујем, били јако интересантни широкој читалачкој публици, пре свега због политичких прилика које су обележиле живот патријарха.

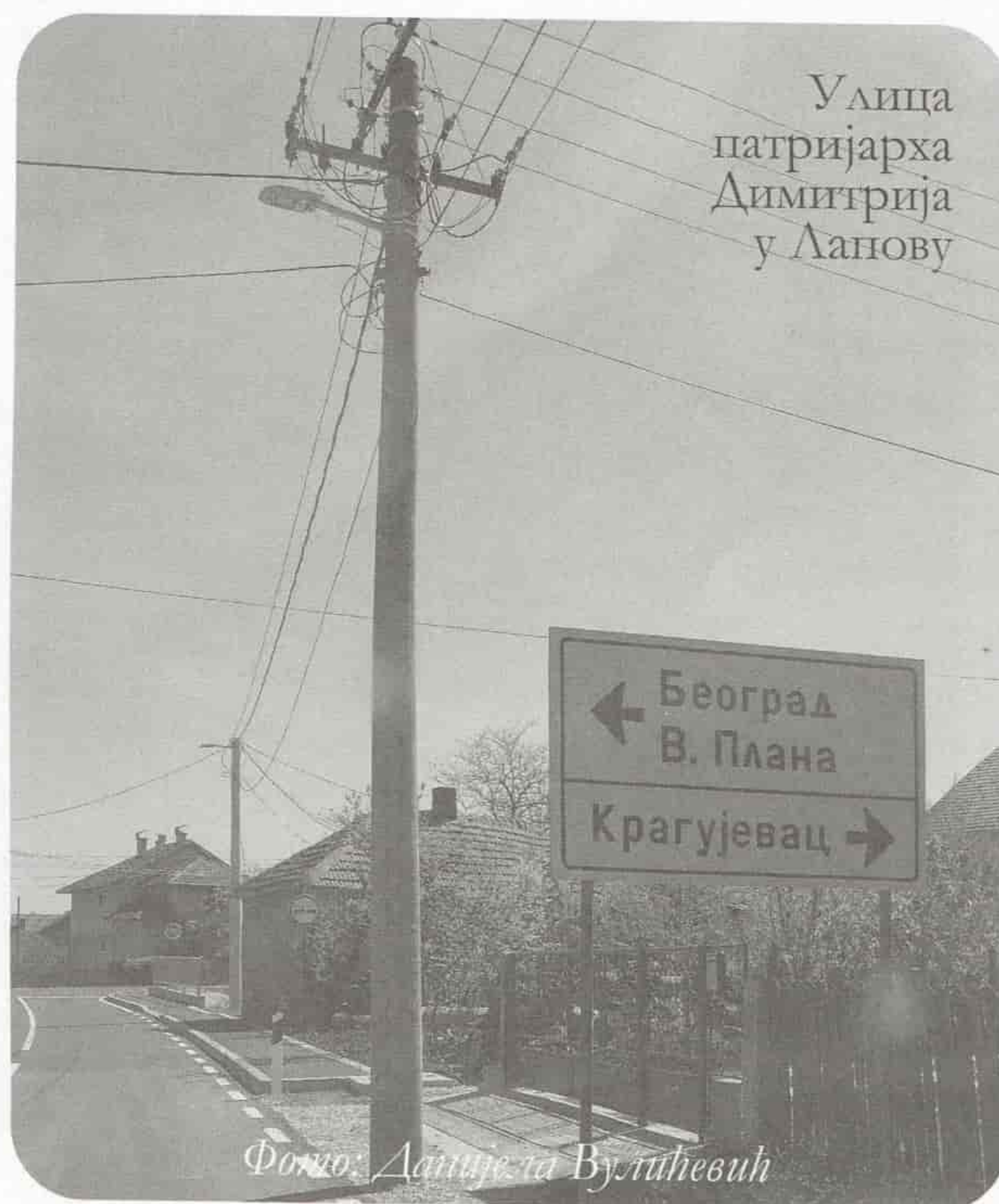
Што се тиче литерарног рада патријарха Димитрија, важно је напоменути да је приредио и објавио „Хиландарски типик Светог Саве“. За живота, патријарх је неколико пута боравио у Хиландару. Његовим личним залагањем Хиландару су враћени *Мирослављево јеванђеље* и *Немањина повеља*. Трудом патријарха Димитрија Хиландар је из руку бугарских монаха, поново прешао у власништво Српске православне цркве. Још као

државни саветник, издејствовао је да се судски спор од 8000 дуката остављених манастиру, реши у корист Хиландара. За време боравка краља Александра Обреновића у манастиру Хиландару, само је три монаха од седамдесеторице било нашег порекла, Димитрије успева да као посредник доведе до потписивања уговора између манастира Хиландар и Краљевине Србије, којим се наша краљевина обавезала да ће исплатити сав дуг манастира од пет хиљада лира и давати сваке године из буџета 1000 лира за потребе манастира.

Такође, поводом 500 година од смрти деспота Стефана Лазаревића, написао је „Службу Светом Стефану“ као и канон, одржао молебан, и у Београду је одржана литија у којој је деспот Стефан први пут назван светим.

Патријарх Димитрије је хиротонисао Горазда Чешког, касније светитеља и мученика, поставивши га за епископа чешко-моравског 25. септембра 1942. Епископ Горазд, страдао је мученички, стрељан је од стране нациста 1942. године. Поред епархије у Чехословачкој, обновљена је и Браничевска епархија, која је постојала још у античко време, са седиштем у Виминацијуму. Данас је седиште Браничевске епархије у Пожаревцу. Основане су и епархије у Америци и Канади, као и у Бихаћу.

Патријарх Димитрије се представио Господу, 6. априла 1930. године, а сахрањен је 10. априла у манастиру Раковици, покрај Београда у којем је још 1905. године отворио монашку школу.

На РТВ Зеница о учешћу лаповачке библиотеке у регионалном пројекту "Илири - заједничка баштина".

РЕКЛИ СУ О НАМА

Библиотека није само место где можете позајмити књигу. Библиотека је много више од тога. Лист „Слово о Лапову“ осветљава ту чињеницу и показује колико је библиотека важна за једну заједницу.

Катарина Павловић,
Директор Народне библиотеке
„Радоје Домановић“, Рача

На РТК о нашем листу и књизи „Пупак Балкана“.

Слово о Лапову: лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година I, број 3, јун 2021.

ISSN 2738-1056

UDC 02+82

Издаје 4 пута годишње;

Издавач: Општинска библиотека „Слово“, Његошева ба, Лапово;

За издавача: Данијела Вулићевић;

Телефон: 034 6852198;

E-mail: biblioteka-slovo@hotmail.com;

Уредник: Данијела Вулићевић;

Редакција: Јовица Николић, Јелена Милошевић, Милица Станковић, Стеван Стефановић,
Горан Живковић, Владимир Којанић, Зоран Станојевић, Ивана Андрејевић,
Слаћан Станисављевић, Надица Милетић, Зоран Солунац и Горан Стојичић;

Дизајн корице: Ивана Андрејевић;

Фотографија на корици: Зоран Станојевић;

Техничка припрема: Зорица Мујковић;

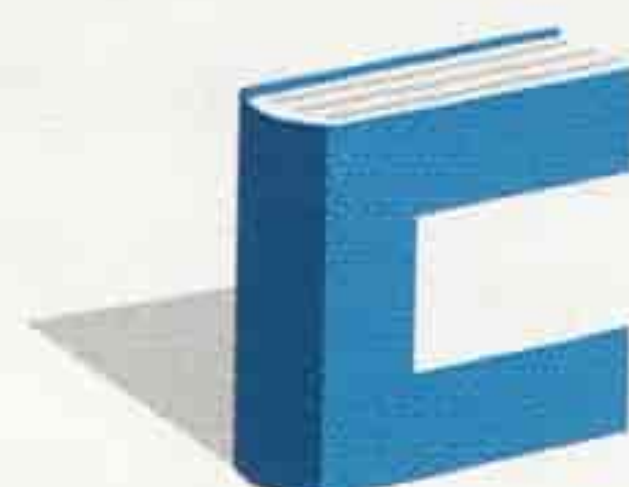
Штампа: Колор Прес, Лапово;

Тираж: 200 примерака

КОРИТО

*Моравка сам
Са кућом на друму
Крај мора српске шуме
Навикнута на мутну воду
У ушима зуј ратног рога
На длановима двобој
Истока и Запада
Љубав кријем у рукавцима
Своје браним вировима
Сањам звезде из слива.
Ко једном загази у Мораву
Језиком риба говори.*

Данијела Вулићевић

ОПШТИНСКА
БИБЛИОТЕКА
-СЛОВО-